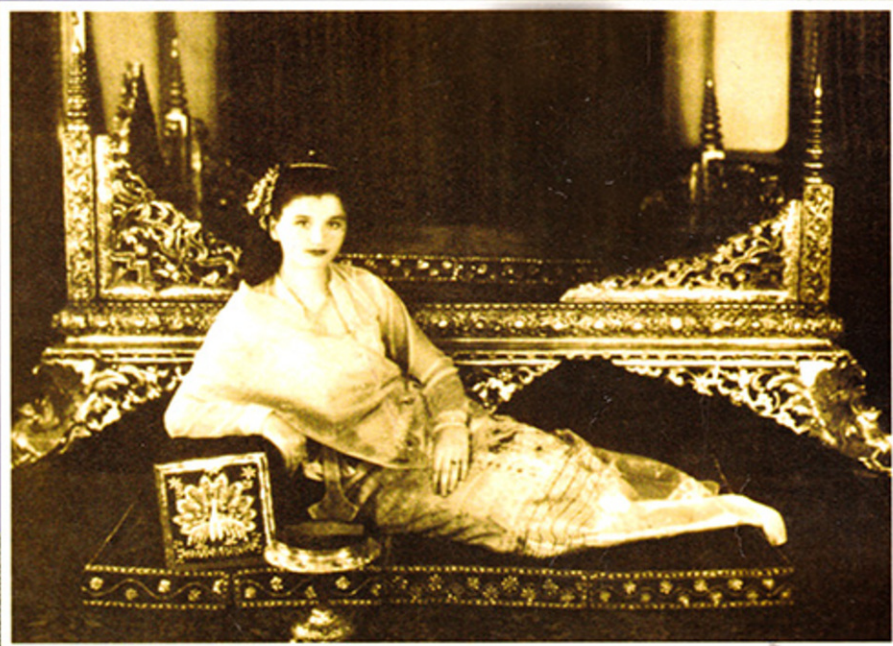

မတရားဖမ်းဆီးထောင်ချုပ်ပြီး အစအနပျောက်သွားခဲ့ရသော သီပေါစော်ဘွားစင်ကြာဆိုင်၊
တနင်္ဂနွေဦး မျှော်ကိုးစောင့်စား ရှာဖွေခဲ့ရသည့် မဟာဒေဝီတပီး

မဟာဒေဝီတပီး၏ ရှာပုံတော်

ဖောင်သန်းဆွေ(ထားဝယ်)

TWILIGHT OVER BURMA
by INGE SARGENT

သီလဝါတပျာ်ဒူနွံ

သီဝေါစာတော်ကြီးများ
အစဉ်အဆက်
အသိဌာနဝင်
ဥပသိသီတင်းသောက်တည်ရာ
နှစ်ထပ်တူရားသောက်ပြီး

သီပေါမြို့နယ်
ဇော်ဘွားဦး စင်္ချာဆိုင်၏
ဂူတံဆိပ်တော်

သီပေါဇော်ဘွားလေး
စင်္ကြာဆိုင်၏
လေညှိတော်
စင်္ချာဆိုင် ဂူတော်

ဇော်ဘွားဦး သာဓကဆူပင်၏
ဂူတံဆိပ်တော်

ဇော်ဘွားဦး
ဇော်ကြာ(MA)၏
ဂူတံဆိပ်တော်

မဟာဒေဝီတပါး၏ ရှာပုံတော်နှင့် ပတ်သက်၍
ဆရာမောင်သန်းဆွေ (ထားဝယ်)နှင့် တွေ့ဆုံပြီး
စာဖတ်ပရိသတ်သို့ အသိပေးခြင်း

မေး - ဆရာ ဒီစာအုပ်ကို ဘယ်နှစ်တုန်းကစပြီး ရေးခဲ့တာလဲ။

ဖြေ - ကျွန်တော် စာအုပ် နှစ်အုပ်ယူလာတယ်လေ။ Resign king of India နဲ့ ဒီစာအုပ် ဆရာမက ဒါကို ရေးပေးပါဆိုပြီးပြောလို့ ကျွန်တော် ဒီ စာအုပ်ကို ဘာသာပြန်လိုက်တာ။ ဂျာနယ်မှာ စပြီး ပါလာတဲ့ နှစ်ကစပြီး

ရေးတာပဲ။

မေး - အဲဒါဆိုရင် ၂၀၁၂-၁၃ ပေါ့ ဆရာ။

ဖြေ - ဟုတ်မယ်၊ ကျွန်တော် ဂျာနယ်မှာ စရေးတဲ့ နှစ်ပဲ။

မေး - ပြီးတော့ ဒီစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကလေး သိပါရစေ။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ စာရေးတယ်ဆိုတာ၊ ငွေကြောင့်၊ တာဝန်ကြောင့် မဟုတ်ရင် တစ်ခုခုခံစားရလို့ ၊ ဒါမှ မဟုတ် တစ်ခုခုကို ရည်ရွယ်ပြီးရေးလို့ သာ ရေးဖြစ်ကြတာပါဆရာ၊ ဆရာ စာရေးတာက တာဝန်ပေးလို့ လည်း မဟုတ်ဘူး ၊ အလုပ်တာဝန်တစ်ခုလို တစ်ယောက်ယောက်က တာဝန်ပေးလို့ လည်း မဟုတ်ဘူး လေ။ တာဝန်အရရေး တယ်ဆိုရင် စာအုပ်က မကောင်းနိုင်ဘူး။ ဆရာမှာ ခံစားချက်၊ ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခုခုတော့ရှိရမယ်။

ဖြေ - ဪ၊ ဒါက ဒီလိုပါ။ ဒီစာအုပ်ကိုရေးတဲ့ အန်တီအင်ဂီ သီပေါစော်ဘွား မဟာဒေဝီဟာ ကျွန်တော်နဲ့ က ဒီလိုလေ။ သီပေါစော်ဘွားစပ်ကြာဆိုင်ရဲ့ အစ်ကို စပ်ကြာဇုံရဲ့ သား စပ်ဦးကြာနဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ က ငယ်ငယ်ကတည်းက ကျောင်းနေဖက်၊ တက္ကသိုလ်ကျတော့လည်း ကျွန်တော်တို့ က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို တစ်နှစ်တည်း ရောက်ကြတယ်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်ရောက်ကြတာကိုး၊ ၁၉၆၂ မှာ အာဏာသိမ်းတယ်။ အဖမ်းအဆီးတွေဖြစ်၊ ကျွန်တော်နဲ့ က အဲဒီလို ဆက်စပ်ပြီး ရင်းနှီးသွားကြပြီး အန်တီ အင်ဂီနဲ့ ပါ သိပြီးတော့ သူက ဒီ စာအုပ်ရေးတဲ့ အခါမှာ နိုင်ငံခြားကနေ ပို့လိုက်တယ်။ သူက ဘာသာပြန်ပေးပါတဲ့ ။ ကျွန်တော်က အဲဒီတုန်းက ဒီစာအုပ်ကို မထုတ်နိုင်ဘူး။ မထုတ်နိုင်တော့ မပြန်ဘူးပေါ့။ ခုကျတော့ ထုတ်လို့ ရတဲ့ အခါကျမှ ကျွန်တော်ဘာသာ ပြန်လိုက်တယ်။

မေး - ဒီစာအုပ်ကို အရင်က စာပေစိစစ်ရေးရှိတုန်းကတော့ ထုတ်ဖို့ အစီအစဉ်မရှိခဲ့ဘူး ပေါ့နော်။

ဖြေ - ဟုတ်တယ်။ တကယ်လို့ ကျွန်တော်ဘာသာပြန်လည်း ထုတ်ခွင့်ရမှာ မဟုတ်ဘူး ။ အရင် တော်လှန်ရေးအစိုးရကို မကောင်းရေးထားတာတွေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူရေးသလောက်၊ သူ ပက်ပက်စက်စက်ရေးသလောက် ကျွန်တော်မပြန်ဘူး။ သူက မုန်းနေတဲ့ လူကိုး။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘာပဲပြောပြော ကိုယ့်အစိုးရဆိုတော့ လေးစားရမယ်ဆိုတော့ သူရေးသလောက် မပြန်ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဘာသာပြန်တယ်ဆိုတာကတော့ ရေးတဲ့ အတိုင်း ပြန်ရမယ်ဆိုတာတော့ ဝတ္တရားကို ကျွန်တော်သိတယ်။ မူရင်းကို လွှဲဖယ်ပြီး ရေးလို့ မရဘူး။ ဒါပေမဲ့ တချို့နေရာတွေမှာ တော့ ကျွန်တော်က လျှော့ပြီး ဘာသာပြန်လိုက်တယ်။ ပြင်ပြီးရေးတာ မဟုတ်ဘူး ။

မေး - ဒီစာအုပ်က အဖြစ်မှန်ဆိုတော့ သုတ၊ ရသ နှစ်ဖြာရောတဲ့ စာအုပ်လို့ ခေါ်ရမှာ ပေါ့ဆရာ။

ဖြေ - သူက ဒီစာအုပ်ကိုရေးတာက biography အနေနဲ့ မရေးဘူး ။ ဝတ္ထုသဘောမျိုး ရေးတာ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် ဘာသာပြန်တော့လည်း အဲဒီသဘောကိုပဲ လိုက်ပြီး ပြန်လိုက်တာပါ။

မေး - ရသ စာအုပ်ပေါ့ နော်။

ဖြေ - ဟုတ်တယ်။

မေး - ပြီးတော့ဒီလိုစာအုပ်မျိုးကို အကျဉ်းချုံးပြီး ဘာသာပြန်လိုက်တာတို့ တိုတိုတုတ်တုတ်ဖြစ်အောင် ဘာသာပြန်လိုက်တာတို့ ဆိုရင် ဘယ်လိုများ နေမလဲဆရာ။ ဆရာတောင် အကြာပြီး ပြန်ရတယ်နော်။

ဖြေ - ကျွန်တော်ကတော့ detail ပြန်တယ်။ ဘယ်နေရာမှ မချို့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ကတော့ တက္ကသိုလ်မှာ တုန်းက သခင်ဘသောင်းနဲ့ ဘာသာပြန်ကို သင်ခဲ့တာဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ သင်တဲ့ အခါမှာ ဘာသာပြန်တဲ့ အခါမှာ တဲ့ ၊ သူ့ရဲ့ အတိုင်းလုံးစေ့ပတ်စေ့ Dictionary ကြီးချပြီး ဘာသာပြန်တာမျိုးကို ဆရာက အားမပေးဘူး။ ဆရာဘသောင်းက မူရင်းကိုဖတ်ပြီး နားလည်သလိုပြန်ရေးတာကို အားပေးတယ်။ Word by word ကို Dictionary ကြီးနဲ့ ပြန်တာမျိုးကို အားမပေးဘူး။

နောက်တစ်ခုက သူက ဘာသာပြန်ရင်တဲ့ ၊ စာအုပ် အစအဆုံးပြန်နိုင်မှ ပြန်ပါတဲ့ ။ ကိုယ်လိုချင် တဲ့ အစိတ်အပိုင်းလောက်ပဲ ပြန်တာကို အားမပေးဘူး။ ကျွန်တော် အရင်က Glass Palace ကို ပြန်ဖို့ စိတ်ကူးတယ်။ Glass Palace ကို ပြန်ဖို့ စိတ်ကူးတော့ နောက်ပိုင်းမှာ အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ ဘာတို့ ပါတယ်။ အောင်ဆန်းစုကြည်ပါတော့ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်ပြန်ရင် အဲဒီအချိန်တုန်းက ဘယ်လိုမှ ခွင့်ပြုမှာ မဟုတ်ဘူး ။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော် Glass Palace ကို မပြန်ခဲ့ဘူး။ ဒီစာအုပ်ကျတော့ ကျွန်တော် ဘာသာပြန်တဲ့ အချိန်မှာ အစိုးရလည်း ပြောင်းသွားပြီ။ လက်ရှိအစိုးရလက်ထဲရောက်သွား ပြီ။ မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်လည်း ရသင့်သလောက် ရသွားဆိုတော့ ကျွန်တော်ပြန်လိုက်တာပါ။

မေး - ဒီတော့ စာအုပ်က ရသစာအုပ်တစ်အုပ်လည်း ဖြစ်တယ်။ ဘာသာပြန်ဆိုတဲ့ ဘာသာတရပ် အနေနဲ့ လည်း ဖတ်ရှုလေ့လာလို့ ရတယ်ပေါ့ဆရာ။

ဖြေ - ဒီစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်တော့ တစ်ယောက်ကတော့ ကိုအောင်ခိုင်ဆိုလား မသိဘူး။ ကျွန်တော်မေ့သွားပြီ။ သူဘာသာပြန်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပြေ (ဆေး-၂)ဘာသာပြန်တာလည်း ဖတ်ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့

သီပေါကိုလတ်ကတော့ ဘာသာပြန်တာ မဟုတ်ဘူး ။
စာအုပ်အကြောင်းနဲ့ ဒီစာအုပ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သီပေါနယ်အကြောင်း ဓာ
တ်ပုံတွေ ဘာတွေနဲ့ ရေးတယ်။ သီပေါကိုလတ် ကတော့ ဘာသာပြန်
တာ မဟုတ်ဘူး ။ သီပေါပုံတွေ ဘာတွေပါလို့ ကျွန်တော် ဒီစာအုပ်မှာ ယူ
သုံးထားပါတယ်။ ကျန်နှစ်ယောက် ကိုအောင်ခိုင်နဲ့ ပြေ (ဆေး-၂)က
တော့ ဘာသာပြန်တာ။ ကိုအောင်ခိုင်လို့ ပြောတာ ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မယ်
။ မေ့သွားပြီ။

မေး - ဒီစာအုပ်ကို ရေးဖို့ အတွက် ဆရာကိုယ်ပိုင်လေ့လာတွေ့ရှိချ
က်တွေ ရှိမှာ ပေါ့ဆရာ။

ဖြေ - ဒီလိုပါ စာအုပ်ပြန်တဲ့ အခါမှာ စာအုပ်ဘာသာပြန်တယ်ဆိုတာ
စာအုပ်ကို ဖွင့်ပြီး ဘာသာ ပြန်ရင်တော့ ရတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်
ကိုယ်တိုင်က သီပေါစော်ဘွား မိသားစုပေါ့နော်။ ကျွန်တော်တို့ မိသားစုနဲ့
သီပေါစော်ဘွားမိသားစုက ဒေါ်စောမြဇကြည်တို့
ခေတ်လောက်ကတည်းက ပတ်သက်ခဲ့တော့ ကျွန်တော်ကလည်း ဒီမိ
သားစုအပေါ်မှာ စိတ်ဝင်စားတော့ ဒီစာအုပ်ကို ဘာသာပြန် တဲ့ အခါမှာ
သီပေါစော်ဘွားအစဉ်အဆက်သမိုင်းပေါ့။ သီပေါသမိုင်းကို အဲဒါကိုလ
ည်း ဘေးမှာ ထားပြီး ဘာသာပြန်ရတယ်။ အဲလို ရေးရတယ်ပေါ့နော်။
ဘာကြောင့်လဲ၊ (ဘက်ဂရောင်း)နောက်ခံ သမိုင်းယူရတာပေါ့။ နို့မို့ရင် ဒီ
စာကိုရေးတဲ့ မဟာဒေဝီကလည်း နိုင်ငံခြားသူဖြစ်နေတော့ သူက အဲဒီ
လောက် မသိနိုင်ဘူးလေ။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော် အဲဒီလို ယှဉ်ရေးတာ။

မေး - အခု သူတို့ ရဲ့ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေက ဆရာရဲ့ ဘာသာပြန်
ကို ဘယ်လိုတုံ့ပြန်ကြပါ သလဲ။

ဖြေ - အခုဆိုရင် ကျွန်တော်ရဲ့ သူငယ်ချင်းပေါ့နော်။ သီပေါစော်ဘွား

စပ်ကြာဆိုင်ရဲ့ တူအရင်းပေါ့။ သူ့အစ်ကိုရဲ့ သား၊ ကျွန်တော်တို့ ငယ်စဉ် ကတည်းက ကျောင်းနေဖက်။ သူ့ရဲ့ သမီးလေးကဖတ် တော့ ဘယ်တော့ ပြီးမလဲဆိုပြီး ခဏခဏမေးတယ်။ ဟိုတလောက ကျွန်တော် တောင်ကြီး ကို ဇူလိုင်လ ကသွားတော့ သူတို့ အိမ်မှာ ပဲ တည်းတယ်။ အစိုးရ စီစဉ် ထားတဲ့ နေရာမှာ တောင် မတည်းဘူး။ သူတို့ တစ်ညလုံးမေးတယ်။ သူ တို့ သိချင်တာလေးတွေပေါ့။

သူတို့ က ကျွန်တော့်ဘာသာပြန်ကြောင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ၊ ပြည်ပက တော့ ဒီစာအုပ်ကြောင့် သိတာပေါ့။ ပြည်တွင်းကတော့ ကျွန်တော် ဘာ သာပြန်တာကို ဖတ်ပြီးတော့ သိပေါက် ဟော်ပေါ့။ ခေတ်ဟော်ကို လာကြည့်တဲ့ သူတွေ သိပ်ကိုများ တာပဲတဲ့ ။ Tourist တွေပေါ့။ ကျွန် တော့် သူငယ်ချင်း မိန်းမက အဲဒီမှာ နေတယ်။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းက တော့ တောင်ကြီးမှာ နေတယ်။

နေတော့ သူ့မိန်းမက အဲဒီမှာ Tourist Guide ဖြစ်နေတယ်တဲ့ ။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းက နင့်ကြောင့် ငါတို့ မိသားစု အလှ ဝ်များ နေပြီတဲ့ ။

မေး - မဟာဒေဝီရဲ့ အဆက်အနွယ်တွေက ဒီမှာ ရှိသေးသလားဆ ရာ။

ဖြေ - မရှိတော့ဘူး။ မဟာဒေဝီနဲ့ သမီးလေး ၂ယောက်ရတယ်လေ။ သူ့သမီးလေးတွေကိုပါ တစ်ခါတည်း ခေါ်သွားတယ်။ အခုတော့ သမီး လေးတွေကလည်း အိမ်ထောင်ကျကုန်ပြီ။ မဟာဒေဝီ လည်း နောက်အိ မ်ထောင်ကျသွားတယ်။

ဒီအခု ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း သိပေါစော်ဘွားရဲ့ တူကလည်း သူ့မိန်း မကလည်း မိုင်းယန် စော်ဘွားရဲ့ သမီး။ ကျွန်တော့်ဒီစာအုပ်မှာ အမှာ စာ

မရေးတာက ဒီဘာသာပြန်ရဲ့ နောက်ဆုံး ၄ ပုဒ်ဟာ ကျွန်တော့်အမှာ စာပဲ။ နိဂုံး ၄ ပုဒ်ဟာ အမှာ စာပဲ။ နိဒါန်းကတော့ Foreword ပဲ။

ကျွန်တော်ဘယ်လောက်ထိလဲဆိုတော့ ရန်ကုန် အေဒီလမ်းက အိမ်မှာ သူတို့ နေခဲ့တယ်။ အိမ် ၂ လုံး တစ်ခြံတည်း တစ်လုံးက ငှားစားတယ်။ ကျွန်တော် ဓာတ်ပုံတောင် ခိုးရိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော့်ကို မေးတယ်။ ဘာလာလုပ်တာလဲတဲ့ ။ ကျွန်တော်က တောင်ကြီးက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းက ဓာတ်ပုံလိုချင်လို့ လာရိုက်တာဆိုပြီး ပြောရတယ်။

တစ်ခါကတော့ အင်မတန် ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတယ်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း မင်္ဂလာဆောင် တယ်။ သူ့အဖေ စင်္ကြာဇုံကိုလည်း ဖမ်းထားတယ်။ စင်္ကြာဇုံရဲ့ သားနဲ့ မိုင်းယန်စော်ဘွားရဲ့ သမီး။ မိုင်းယန်စော်ဘွားကလည်း ဖမ်းထားတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်ကိုခေါ်ထုတ်လာတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်က ငါ့သားမင်္ဂလာဆောင်၊ ငါ့သမီးမင်္ဂလာဆောင်ဆိုတာပဲ သိတယ်။ ငါ့သား ဘယ်သူနဲ့ ဆောင်တယ်၊ ငါ့သမီး ဘယ်သူနဲ့ ဆောင်သလဲမသိဘူး။ ဒီရောက်မှ နင့်သားနဲ့ ငါ့သမီးကိုးဆိုပြီး သိကြ တယ်။ ဘယ်လောက် ဝမ်းနည်းဖို့ ကောင်းလဲ။

အဲဒီမှာ ဘိတ်သိက်သွန်းတာပေါ့နော်။ ရှမ်းလိုရွတ်ဆိုတာပေါ့။ စော်ဘွားကြီးနှစ်ယောက် မျက်ရည်သွယ်သွယ်ကျတယ်။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်က ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းခိုင်းထားလို့ ဒန်ပေါက်တွေ ဘာတွေမှာ ထားတာပေါ့။ အလွန်အကျွံ လူ ၆၀ စာ မှာ ထားတာ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစော်ဘွား တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ နောက်မှာ အစောင့်အရှောက် လူ ၂၀ ယောက်ပါလာတယ်။ မလောက်ဘူး၊ ဒန်ပေါက်ကျွေးလို့ တော်သေးတာပေါ့လေ။ ရန်ကုန်မြို့ထဲ ပြေးဝယ် ရတာပေါ့။ သူတို့ လာတဲ့ အုပ်စုတောင် ကျွန်တော့် ဒန်ပေါက်မလောက်ဘူး။ ဧည့်သည် မပြောနဲ့ ။

နောက်တစ်ခါ သူတို့ ရဲ့ ဧည့်ခံပွဲက စထရင်းဟိုတယ်မှာ လုပ်တယ်။ သူတို့ က ကျွန်တော့်ကို ပြောတယ်။ ဦးသုခကို မင်္ဂလာစကားပြောခိုင်းမယ်တဲ့ ။ သွားပြောတော့ ဆရာဦးသုခက ပြောပေးမယ် တဲ့ ။ စထရင်းဟိုတယ်မှာ ဧည့်သည် က သိပ်မရှိဘူး။ နှစ်ဖက်စော်ဘွားတွေကို ဖမ်းထားတော့ ကြောက် ပြီးတော့ မလာကြဘူး။ တကယ်က အရမ်းစည်မှာ လေ။

ဦးသုခက ပြောသွားတယ်။ လောကဓံဆိုတာ အဲဒါပဲတဲ့ ။ လူတွေက မလာကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဦးသုခကတော့ မင်္ဂလာစကားကောင်းကောင်း ပြောသွားတယ်။ သူတို့ က ပတ်သက်နေကြတော့ စပ်ကြာနဲ့၊ စပ်ကြာဆို င်တို့ ရဲ့ အဘိုးဆာစောချယ်၊ ဆာစောချယ်က ဒေါ်စောမြစကြည်နဲ့ ရသေးတာကိုး၊ အနုပညာနဲ့ ဆက်နေတယ်၊ ပတ်သက်နေတာကိုး။

ကျွန်တော့် ဝမ်းကွဲညီမလေးတစ်ယောက်၊ ယောက်လမ်းထဲမှာ နားသတယ်။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းလည်း ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဒေါ်စောမြစကြည်က ရတုလာဖတ်တာ ကျွန်တော်က သိမယ်မထင်ဘူး။ ဆာစောချယ်ရဲ့ မြေးတွေ မသိဘူးမှတ်နေတာ သိတယ်ဗျ၊ ရှမ်းလိုရောလိုက်တာ လေ၊ ဒေါ်စောမြစကြည်က ရှမ်းလို မွတ်နေတာပဲ။ သူ့သား စပ်အုံကြာရဲ့ လက်ထက်က မဟာဒေဝီက စပ်သုနန္ဒာ၊ ညီမက စပ်အုန်းညွန့်၊ ကျိုင်းတုံ မဟာဒေဝီရဲ့ ညီမ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က သွားကန်တော့ ရတာ။ သူတို့ နှစ်ယောက်ရဲ့ အမေက ခင်ပိတောက်၊ ခင်ပိတောက်ဟာ မန္တလေးမှာ နာမည်ကြီးပဲ။ ခင်ပိတောက်က ကျွန်တော်တို့ အဖေတို့ နဲ့ က မြင်းလောင်းဖက်၊ သီပေါစော်ဘွားကြီး သေတော့ နောက်ယောက်ျားယူတယ်၊ နောက်ယောက်ျားနဲ့ သမီး ၂ ယောက်မွေးတယ်။ ခင်မကြီး ခင်မလေးတဲ့ ။

ဟိုတလောက ဒေါ်ခင်မလေးဆိုပြီးသေတော့ ဘယ်သူ့မိန်းမလဲဆို

တော့ ဗိုလ်မှူးကြီးလှမိုး ကတော်၊ ဗိုလ်မှူးကြီးလှမိုးကလည်း ကျွန်တော့် လက်ရှိယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးရဲ့ အမျိုး။ ဒီဝန်ကြီးမျက်နှာ နဲ့ ဒီအသုဘကို ကျွန်တော်သွားတာပေါ့။ အဲဒီတော့ ဒီဒေါ်ခင်မလေးက ဟိုကျမှ ကျွန်တော်သိတဲ့ ဒေါ်ခင်မလေးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော် တော်တော်အံ့ဩနေတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကမ္ဘာကြီးဟာ ကျဉ်းကျဉ်းလေးလို့ ပြောတာ။

ကျွန်တော့်ဝန်ကြီးက ကျွန်တော့်ကို အဘလို့ ခေါ်တယ်။ အဘက သမိုင်းလေ့လာတာ ဒါတွေ တောင်သိတယ်။ ကျွန်တော်က ပြောတယ်။ သမိုင်းလေ့လာတာ မဟုတ်ဘူး ။ မိသားစုချင်း ရင်းနှီးနေ ကြလို့ ပတ်သက်လို့ သိတာလို့ ပြောပြလိုက်တယ်။

တစ်ခေတ်တစ်ခါကတော့ ခင်ပီတောက်ဆိုတာ မန္တလေးမှာ နာမည်ကြီးပေါ့။ ကျွန်တော့် အဖေတို့ နဲ့ မြင်းလောင်းဘက်။ သီပေါမှာ Race Course ရှိတယ်လေ။ ကျွန်တော့်အဖေက သီပေါမှာ မြင်းပွဲရှိ ရင် ကိုယ့်မြင်းကို ကိုယ့်လော်လီကားပေါ်တင်ပြီး သီပေါကိုသွားတာ။ အဲဒီမှာ တည်းမယ့် နေရာတွေ၊ ရေချိုးခန်း အိမ်သာတွေ အပြည့်အစုံပဲ။ အိမ်သာက ဘိုအိမ်သာတွေ ဘာတွေနဲ့ ။

မေး - မြင်းပွဲရှိတာက ကမ္ဘာမှာ နိုင်ငံတိုင်းလိုပါပဲ။ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရင် မြင်းပွဲတို့ ဘာတို့ ရှိတာပဲနော်ဆရာ။

ဖြေ - ကမ္ဘာမှာ လည်း ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ က ဆိုရှယ်လစ်ဆိုပြီး လုပ်လိုက်လို့ သာ မြင်းပွဲ မရှိတော့တာလေ။

မေး - ဒီစာအုပ်ကိုဖတ်ရတော့ ကျွန်မလေ အာဏာဆိုတာကြီးကို အရမ်းကြောက်သွားတယ် ဆရာ။ အာဏာမှာ အဖေ၊ အမေ၊ ညီ၊ ညီမ၊ သား၊ သမီးရယ်လို့ မရှိဘူး။ ဆွေမျိုးသားချင်း မရှိဘူး။ မိမိအာဏာကို ထိပါးမ

ယ်ဆိုရင် အကုန်လုံးကို သတ်မှာ ပဲ။ ဘယ်သူ့ကိုမှ မညှာဘူး။ ရာဇဓိရာဇ် က သူ့သား ဗောလောကျန်းဒေါကို သတ်တာ။ စာဆိုတော် မမြလေး (လှိုင်ထိပ်ခေါင် တင်ရဲ့ အမေ)လည်း မိဖုရားဖြစ်ပေမယ့် သူ့ချစ်လင် ခင်ပွန်း က သတ်လို့ သေခဲ့ရတာ။ ရာဇဝင်မှာ အဲဒါ တွေ အများကြီးပဲ။ သားကို အဖေက သတ်၊ ဇနီးကို ခင်ပွန်းကသတ်၊ ညီအကိုချင်းသတ်၊ အာဏာရှင် တွေဟာ သူတို့ အာဏာနဲ့ ပတ်သက်လာရင် တခြားလူတွေကို မချစ်ဘူး၊ သူတို့ ကိုယ် သူတို့ ပဲ ချစ်တယ်။ အာဏာကြောင့် လူကောင်းသူကောင်း တွေ အများကြီးသေခဲ့ရတယ်။

ဖြေ - ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ရင်တော့ ထိတ်လန့်စရာ၊ ပျော်ရွှင်စရာ ချမ်းမြေ့စရာ၊ ဝမ်းနည်းစရာ၊ ရသတွေစုံစုံ ဖတ်ကြရမှာ ပေါ့။ လာကကြီး ဟာ ဇာတ်ခုံတစ်ခုပေါ့ ဆရာမရယ်။

တင်တင်ဦး

*

ကုန်းဘောင်နှင့် အုန်းဘောင်သီပေါ၊ တိုက်ဆိုင်မှုများ နှင့် ကျွန်တော်

စောင့်ကြည့်ရှာနယ်တွင် ‘မဟာဒေဝီတစ်ပါး၏ ရှာပုံတော်’ဟူ၍ ဘာသာပြန်ဆောင်းပါးရှည် ကြီးကို ရေးခဲ့သည် မှာ (၆၅)ပုဒ်မြောက်တွင် ပြီးဆုံးသွားပြီဖြစ်ပါသည်။ ။ ဤစာအုပ်သည် *Twilight over Burma (MY LIFE AS A SHAN PRINCESS)* by Inge Sargent ကို ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်ထားချက်မျှသာဖြစ်ပါသည်။ ။ ဘာသာပြန်သည် ဆိုရာ၌ မူလရေးသူ၏ ရေးသားချက် အတိုင်းသာ ပြန်ရသည်။ ။ မှားနေလျှင်လည်း မှားသည့်အတိုင်းပြန်၍ ၊ ရှင်းလင်းချက်ဖြင့် ဘာသာပြန်သေက ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ။ ဘာသာပြန်သူသဘောနှင့် အမှားကို ပြင်၍ မဖော်ပြရပါ။ ဘာသာပြန်သူ သိသမျှကိုလည်း ထည့်သွင်းမရေးသားရပါ။ ရေးသားလိုလျှင် ‘မှတ်ချက်’ဟူ၍ ဖော်ပြပြီး သီးခြားဖော်ပြနိုင်ပါသည်။ ။ ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ခဲ့သည့် မဟာဒေဝီတစ်ပါး၏ ရှာပုံတော် ကိုလည်း ဤသို့ဘာသာပြန်ခဲ့ပါသည်။ ။

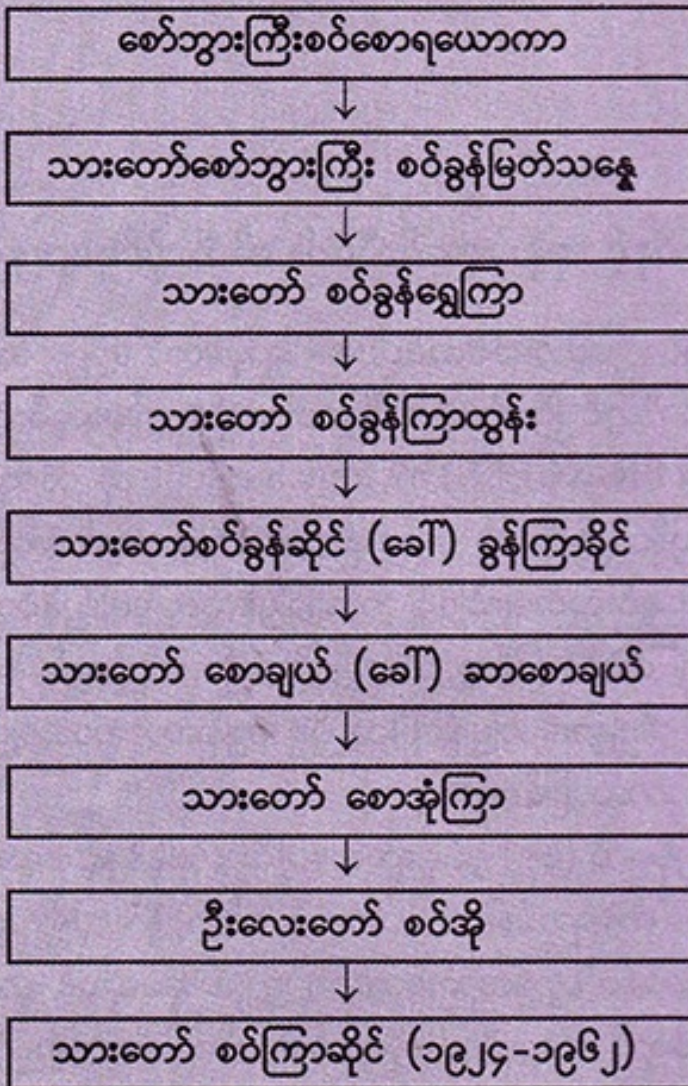
ကျွန်တော်၏ ဘာသာပြန်ချက် (၆၅)ပုဒ်ရှိရာ လပေါင်းတစ်နှစ်နှင့် လေးလခန့် ကြာပါသည်။ ။ ဤအတော်အတွင်း ဆရာနိုင်ဦးဆိုသည် က ‘တစ်ရံတစ်ခါက မဟာဒေဝီ စဝ်သုစန္ဒီ’ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဆရာပြေ (ဆေး-၂)က ‘မြူတိမ်ဝေဝေ တောင်ခိုးဝေဝေ’ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ်ကိုပင် ဘာသာပြန်၍ လုံးချင်းစာအုပ်များ ထွက်လာပါသည်။ ။ ဤကြားထဲတွင် ဆရာသီပေါ ကိုလတ်၏ ‘သီပေါဟော်နန်းနှင့် တော်ဝင်

နွယ်အလွမ်း'ဟူသော စာအုပ် ထွက်လာသည် ။ ဘာသာပြန် မဟုတ်ပါ။
ထိုဘာသာပြန်စာအုပ်နှင့် ပတ်သက်သော သီပေါနယ်၊ သီပေါဟော်နန်း၊
သီပေါစော်ဘွားဆက်တို့ အကြောင်းကို ဗဟု သုတဖြစ်ဖွယ်ရာ ရေးသား
ထားခြင်းဖြစ်ပါသည် ။ ဆရာ သီပေါ ကိုလတ်၏ စာအုပ်တွင် ကျွန်တော်
မသိသေးသည့်အရာများကို သိရပြီး၊ မမြင်ဖူးသေးသည့် ဓာတ်ပုံ များ ပ
င်မြင်ရပါသည် ။

ဤဘာသာပြန်ဆောင်းပါးများ ၊ အခန်းဆက်ရေးနေစဉ်အတွင်း အန
ယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ မေးမြန်း စာများ ၊ ကျွန်တော်ဖုန်းနံပါတ်ကို သိသော
သူများ ၏ ဖုန်းခေါ်မှုများ ရောက်လာဝင်လာကြပါ သည် ။ မြန်မာတို့ ၏
ကုန်းဘောင်နောက်ဆုံးမင်း သီပေါမင်းသားစားရသည့်မြို့သည် ရှမ်းပြ
ည်မှ သီပေါမြို့ပင်ဖြစ်သည် လော၊ သီပေါစော်ဘွားဟူ၍ ရှိလျက်နှင့် သီ
ပေါမြို့စားမင်းသားဟူ၍ ပေးပါသည် လော၊ သီပေါမင်းနှင့် သီပေါနယ်
မည်သို့ပတ်သက်ပါသနည်း စသည် တို့ ဖြစ်ပါသည် ။ အချို့ကိုလည်း တို
တိုနှင့်လိုရင်း ဖုန်းဖြင့် ဖြေလိုက်ရသည် ။ စာနှင့် မေးမြန်းသူများ အတွ
က် ဤဘာသာပြန်ချက်များ ပြီးဆုံးမှ တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်း ဖြေဆို
ရေးသားမည်ဟု တေးထားသည့် အတိုင်း ယခု ရေးသားဖော်ပြလိုက်ရခြ
င်းဖြစ်ပါသည် ။

မင်းတိုင်ပင် ပညာရှိအမတ်ကြီး ဦးသန့်စင်ရေးသားခဲ့သည့် တတိယ
သာသနာပြုစာတမ်း (၁၉၃၅) ၌ သာသနာတော်နှစ် (၄၈၅)ခုနှစ်တွင်
မိုင်းမောင်စော်ဘွားကြီး၏ သားတော်အငယ် ခွန်ခမ်း စော်သည် အုန်း
ဘောင်မြို့ကို တည်ထောင်တော်မူပြီးနောက် သားတော် ညီတော်အစဉ်
အဆက် အုန်းဘောင်မြို့တော်တွင် စိုးစံတော်မူခဲ့ရာ ခွန်ကြာခိုင် (သို့မဟု
တ်) နောင်ခွန်ဆိုင်ဟူ၍ အမည်တွင် သော စော်ဘွားကြီးအထိ စော်ဘွား
ပေါင်း ရှစ်ကျိပ်ငါးပါးရှိသည် ဟု ဖော်ပြထားပါသည် ။

သို့ဖြစ်၍ သီပေါမြို့တည် (၈၅)ဆက်မြောက် စော်ဘွားကြီးစဝ်ခွန်ဆို
င် (ခေါ်) ခွန်ကြာခိုင်မှ အထက်နှင့်အောက်၊ နောက်ဆုံး သီပေါစော်ဘွား
လေး စဝ်ကြာဆိုင်အထိ သီပေါစော်ဘွားဆက်များကိုဖော်ပြရလျှင် -

တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ။

ထို့ကြောင့်သီပေါနယ်ကို ရှေးက အုန်းဘောင်ဟု ခေါ်သဖြင့် အုန်းဘောင်သီပေါဟူ၍ တွဲခေါ်ကြသည်။ ။ ကျွန်တော် (၁၉၆၀-၆၁) ခု တက္ကသိုလ်သို့ရောက်စဉ်က တစ်ခန်းတည်းနေ သီပေါ စော်ဘွား၏ မြေး။ ယခု ဤစာအုပ်မှာ သီပေါစော်ဘွား စစ်ကြာဆိုင်၏ တူ စဝ်ဦးကြာသည် သူ့အမည် ကို ‘စဝ်ဦးကြာ (အုန်းဘောင် - သီပေါ)ဟူ၍ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ။

ဤနေရာ၌ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ မေးမြန်းသည့် မြန်မာတို့ ၏ ကုန်းဘောင်နောက်ဆုံးမင်း သီပေါဘုရင် မင်းသားဘဝက စားရသည့်မြို့သည် ရှမ်းပြည်မှ သီပေါမြို့ဖြစ်သည် လော ဆိုသည့် မေးခွန်း ကို ‘မှန်ပါသည်။ ။ ရှမ်းပြည်မှ သီပေါမြို့ပင်ဖြစ်သည်’သည် ဟု ဖြေရပါမည်။ သီပေါ စော်ဘွား ဟူ၍ ရှိလျက်နဲ့ သီပေါမြို့စား မင်းသားဟူ၍ ပေးပါသည် လောဟူသည့်မေးခွန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေရ လျှင် မြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်က စော်ဘွားရှိသည့်မြို့ကိုပင် သားတော်သမီးတော် တို့ ကို မြို့စား အရာပေးခြင်းရှိခဲ့ပါသည်။ ။ မြို့စား၊ ရွာစား စသည်တို့ သည် ထိုမြို့၊ ထိုရွာကို အုပ်ချုပ်ရသူ မဟုတ်ပါ။ ထိုမြို့၊ ထိုရွာ၏ အခွန်အတုပ်ထဲမှ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုသာ စားရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ။

ထို့ကြောင့် ကုန်းဘောင်ခေတ် မင်းတရားကြီးလက်ထက်တွင် လော
င်းရှည် မိဖုရားမှ မွေးသော သမီးတော် တစ်ပါးကို မိုင်းကိုင်းမြို့စား၊
သားတော်ကို သီပေါမြို့စား ဟူ၍ ပေးခဲ့သည် ။ မြောက်ဆောင်တော်မိဖု
ရား၏ သားတော်တစ်ပါးကိုလည်း ဝန်းသိုမြို့ကို စားစေခဲ့ပါသည် ။ စား
ပွဲတောင်တိုက်စား မိဖုရား၏ သမီးတော်တစ်ပါးကိုလည်း မိုးမိတ်မြို့ကို
စားစေခဲ့ပါသည် ။ ရေပွဲ တိုက်စားမိဖုရား၏ သားတော်ကိုလည်း
မိုင်းတုံမြို့ကို စားစေခဲ့ပါသည် ။ သရစိမ်းတိုက်စားမိဖုရားမှ မြင်သော
သမီးတော်တစ်ပါးကိုလည်း မိုင်းလုံမြို့ကို စားစေခဲ့ပါသည် ။ မန်ကျည်း
ပင်ဇောက် တိုက်စားမိဖုရားမှ ဖွားသော သမီးတော်တစ်ပါးကိုလည်း
မိုင်းညောင်းမြို့ကို စားစေခဲ့ပါသည် ။ သိန္နီ စော်ဘွားသမီးတော်မှ မြင်သ
ည့် သိန္နီမိဖုရား၏ သားတော်တစ်ပါးကိုလည်း မိုင်းရင်းမြို့ကို
စားစေခဲ့ပါ သည် ။

ထိုမင်းသားမင်းသမီးများ စားရသည့် မိုင်းကိုင်း၊ သီပေါ၊ ဝန်းသို၊ မိုး
မိတ်၊ မိုင်းတုံ၊ မိုင်းလုံ၊ မိုင်းညောင်း၊ မိုင်းရင်း စသည့် ရွာများ သည်
ရှမ်းပြည်နယ်မှ စော်ဘွား၊ မြို့စားတို့ အုပ်ချုပ်ရသော မြို့ များ ပင်ဖြစ်သ
ည် ကို တွေ့ရပါသည် ။

သီပေါမင်းနှင့် သီပေါနယ် မည်သို့ပတ်သက်ပါသနည်း စသည့် မေးခွ
န်းကိုဖြေဆိုရလျှင် -

သီပေါနယ်ကို ကောဇာသက္ကရာဇ် (၁၁၂၆ ခု မှ ၁၁၃၉)ခုနှစ်အထိ သီ
ပေါစော်ဘွား စဝ်စောရယောတာ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည် ။ ၎င်းစော်ဘွားသည်
အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သည့် သီပေါစော်ဘွား ဆက်အစမှ စဝ်ခွန်မြတ်သန္ဓေ
၏ ခမည်းတော်ဖြစ်သည် ။ စဝ်ခွန်မြတ်သန္ဓေတွင် သားတော် (၁၀)ပါး၊
သမီးတော် (၁၁)ပါးရှိသည် ။ သမီးတော်များ ထဲမှ နန်းသီရိဆန်ဆုန်ကို

ငစဉ်ကူးမင်းသို့ ဆက်သသည် ။ ဗဒုံမင်း (ဘိုးတော်ဘုရား) ထီးနန်းဆက်ခံသောအခါ ငစဉ်ကူးမင်း မိဖုရားဟောင်းများကို ဆက်လက်သိမ်းပိုက်ခဲ့သည့်အထဲတွင် နန်းသီရိဆန်ဆုန်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည် ။ ငမြာကြီးရွာ၊ သပြေငါးရွာများကို ဗဒုံမင်းက အသုံးခံ၍ သနားတော်မူသဖြင့် သီပေါစော်ဘွားသမီး နန်းသီရိဆန်ဆုန်သည် ဗဒုံမင်း၏ သပြေငါးရွာစားမိဖုရားဟုတွင် သည် ။

သီပေါစော်ဘွား ခွန်မြတ်သန္ဓေသည် ဗဒုံမင်းလက်ထက်တော်တွင် သမီးတော်အငယ် နန်းမွေ ခန့်ကို ဗဒုံမင်းသားတော် အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာထံ ဆက်သခဲ့ပြန်သည် ။ ပထမဝဏ္ဏကလျာနီ၊ နောက် သီရိဇာဘွဲ့များ ရရှိခဲ့သည် ။ အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာနှင့် ကိုယ်လုပ်တော် သီရိသုဇာတို့ မှ -

၁။သားတော်မောင်ရွှေပြည့်

၂။သမီးတော် မင်းစိန်ပွင့်

၃။သားတော် မောင်မှေးတို့ ကို ဖွားမြင်သည် ။

မောင်မှေးသည် လောင်းရှည်မိဖုရား၏ ခမည်းတော်ဖြစ်သည် ။ မောင်မှေးကို ကောဇာ သက္ကရာဇ် ၁၁၅၈ ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၁၁ ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် ဖွားမြင်သည် ။ အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၇၃ ခုနှစ် တန်ခူးလဆန်း ၁၄ ရက်နေ့တွင် ဘိုးတော်ဘုရား၏ သားတော်မြေးတော်များ နှင့် အတူ နားထွင်း၊ သျှောင်ထုံး၊ တဘက် ဆင်တော်မူသည် ။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၇၈ တွင် အသက် ၂၀ အရွယ်၌ မင်းရဲသီရိကျော်ဘွဲ့ရသည် ။ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် မင်းတရားကြီး (ဘကြီးတော်)လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၈၁၊ အသက် (၂၃) နှစ်အရွယ်တွင် သတိုးမင်းရဲကျော်ဘွဲ့နှင့် ရမ္မာဝတီမြို့ကို အသုံးကံကျွေးခံရသဖြင့် ရမ္မာဝတီ မင်းသားဟု တွင် သည် ။ အစ်မတော်

မင်းစိန်ပွင့်၏ မြောက်သားတော်မှာ ဒွါရာဝတီမင်းသား မင်းမြဘူးဖြစ်သည်။ မင်းမြဘူးမှာ အိမ်ရှေ့ဥပရာဇာနှင့် မိုင်းညောင်းစား သမီး သီရိရဇာတို့ ၏ သားတော်ဖြစ်သည်။ စစ်ကိုင်းမင်းသည် ရမ္မာဝတီမင်းသားနှင့် ဒွါရာဝတီမင်းသားတို့ ကို စစ်ချီစစ် တက်ပညာ ပြည့်စုံ၍ ရဲစွမ်းသတ္တိ တိုက်ရည်ခိုက်ရည်ရှိသဖြင့် အထူးချစ်ခင်နှစ်သက်သည်။ ထို့ကြောင့် ညီတော်နှစ်ပါးကို စစ်ပွဲချီရာများတွင် တာဝန်ပေးအပ်တော်မူသည်။ မဏိပူရသို့စစ်ချီရာတွင် စစ်သူကြီး မဟာဗန္ဓုလနှင့်အတူ ညီတော် ဒွါရာဝတီမင်းသား၊ ရမ္မာဝတီမင်းသား၊ သမက်တော် ဝန်းသို မြို့စားမင်းသား စသော မင်းသားသုံးပါးကို ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြု၍ ချီစေသည်။

အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ပထမစစ်ဖြစ်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၁၈၆ ခု နယုန်လပြည့်ကျော် ၁၀ ရက်နေ့တွင် ရမ္မာဝတီမင်းသားကို သုသီရိမဟာဓမ္မရာဇာဘွဲ့နှင့် ဗိုလ်မှူးခန့်၍ တပ်သားတစ်ထောင်ကျော်နှင့်အတူ တောင်ငူကြောင်း ချီတက်ရသည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာပထမစစ်ပွဲ မြန်မာတို့ ရှုံးနိမ့်သဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ် နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းတို့ ကို အင်္ဂလိပ်တို့ အား ပေးလိုက်ရသည် ဖြစ်ရာ ရမ္မာဝတီမြို့နှင့် ဒွါရာဝတီမြို့ တို့ သည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ပါဝင်သွားသဖြင့် ရမ္မာဝတီမြို့နှင့်လဲ၍ သီပေါမြို့ကို လွှဲပြောင်းအသုံးကံ ကျွေးပေးသည်။ ဒွါရာဝတီမင်းသားကိုလည်း ဒွါရာဝတီသံတွဲမြို့နှင့်လဲပြီး ပင်းတလဲမြို့ကို ကံကျွေးခံ စားသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၉၈ ခုနှစ် တပေါင်းလတွင် စစ်ကိုင်းမင်း (ဘကြီးတော်)နှင့် သာယာဝတီမင်းတို့ အခင်းပွား၍ သာယာဝတီမင်းရွှေဘိုသို့ထွက်ခွာပြီး ရွှေဘိုမြို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ပြည်သူအများကို စည်းရုံးကာ နောင်တော်ကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ် ပင်းတလဲမင်းသား မင်းမြဘူးကို ဧရာဝတီမြစ်ကိုကူးစေ၍ အနောက်ဘက်ကိုလည်းကောင်း၊ သီပေါမင်းသား မောင်မေးကို အရှေ့ဘက် ကြောင်း ချီ၍ လည်း

ကောင်း တိုက်ခိုက်စေသည် ။ ပြည်သူအများက သာယာဝတီမင်းဘက် သို့ပါ၍ စစ်ကိုင်းမင်းဘက်မှ အကြောင်းမလှချေ။ မိမိ၏ တပ်တော်သား များ ၏ အခြေအနေကိုသိသော ပင်းတလဲ မင်းသား မင်းမြဘူးသည် တိတ်တဆိတ် ဆုတ်ခွာရသည် ။ သီပေါမင်းသားသည် ပင်းတလဲ မင်းသား ဆုတ်ခွာသည် ကိုသိသောအခါ အခြေအနေကိုသုံးသပ်၍ လက်အောက်ငယ်သားများက လည်း သာယာဝတီမင်းသားဘက်သို့ ယိုင်နေသဖြင့် သာယာဝတီမင်းဘက်သို့ ဝင်ရောက်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည် ။ သာယာဝတီမင်း၏ သားတော်ကြီး ပြည်မင်းသားသည် ဦးရီးတော် သီပေါမင်းသား နှင့်ပါသည့် ဗိုလ်၊ ရဲမက်များကိုသိမ်းရုံး၍ ရွှေဘိုမြို့ရှိ သာယာဝတီမင်းထံ ပို့သည် ။ နောင်တွင် သာယာဝတီမင်းကလည်း သီပေါမင်းသားကို ကောင်းစွာကြိုဆိုသည် ။ သာယာဝတီမင်း နန်းတက် သောအခါ သီပေါမင်းသားကို သက္ကရာဇ် ၁၂၀၂ ခုနှစ်တွင် သီရိသုမဟာဓမ္မရာဇာဘွဲ့ ပေးတော်မူ သည် ။ ပုဂံမင်းလက်ထက်တွင် အချီးအမြင့်မခံရ။ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်တွင် ဦးရီးတော်ကို သီရိသုမဟာဓမ္မရာဇာ ဘွဲ့ပြန်၍ ပေးအပ်ကာ မိုးနဲဗိုလ်မှူးခန့်သည် ။ (ထိုခေတ်က မိုးနဲဗိုလ်မှူး ဆိုသည် မှာ ရှမ်းပြည်နယ်တစ်လွှားကို တာဝန်ယူရသော ရှမ်းပြည်နယ်ဘုရင်ခံပင်ဖြစ်သည် ။) ချွန်းတောင်မြို့ကို မြို့စားပေးသည် ။ သမီးတော်ကို သီရိမဟာမင်္ဂလာ သုပဘာဒေဝီဘွဲ့နှင့် လောင်းရှည်မြို့ကို အသုံးကံကျွေးပေး၍ မိဖုရားတင်သည် ။ သားတော် မောင်ဖိုးကြီးကို သတိုးမင်းရဲ သီဟသူဘွဲ့ ပေး၍ ခေါင်တုံးမြို့ကို အသုံးကံကျွေးပေးသည် ။

ထို့ကြောင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် သူနှင့် လောင်းရှည်မိဖုရားတို့ ၏ သားတော်ကို သီပေါမြို့စားပေးခြင်းဖြစ်ပါသည် ။

ကုန်းဘောင်နှင့် အုန်းဘောင်သီပေါ၊ တိုက်ဆိုင်မှုများ နှင့် ကျွန်တော် (၂)

သီပေါမင်းတရားလက်ထက်တော်တွင် သီပေါနယ်သည် အေးချမ်းမှု
မရှိခဲ့ပေ။ သူပုန်ထကြွ ခြင်း မရှိသော်လည်း သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်
ဆိုင်သည် သီပေါမင်းတရားနှင့် ဆက်ဆံရေး အဆင်မပြေသဖြင့် နယ်မှ
တိမ်းရှောင်လျက်နေသည် ။ မည်သည့်ကြောင်းကြောင့်
ဆက်ဆံရေးမပြေ သည် ကို အတိအကျ မသိရချေ။ စဝ်ခွန်ဆိုင်ကမူ သီ
ပေါမင်းတရား၏ အုပ်ချုပ်ရေးသည် တရားမျှတမှုမရှိ၊ အခွန်ကောက်ခံ
ရာ၌ လည်း အလွန်အကျွံကောက်ခံသည် ဟု ယူဆကြောင်းပြော သည် ။
သို့နှင့် စဝ်ခွန်ဆိုင်သည် ရှမ်းပြည်နယ်မှ ရှောင်တိမ်းရင် ဗြိတိသျှပိုင်
အောက်မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်လာသည် ။ သီပေါဘုရင်အစိုးရက
၎င်းကို မိုးနဲစော်ဘွားနှင့် ပတ်သက်၍ သင်္ကာမကင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ခို
လှုံခွင့်တောင်းခံရကြောင်း တင်ပြခဲ့သည် ။

စဝ်ခွန်ဆိုင်ကို ဗြိတိသျှတို့ က အောက်မြန်မာနိုင်ငံ ရန်ကုန်မြို့
ကြည့်မြင်တိုင်တွင် နေထိုင်ခွင့် ပေးခဲ့သည် ။ ထိုစဉ် စဝ်ခွန်ဆိုင်သည်
၎င်းအားလုပ်ကြံရန် ကြံစည်သည် ဟု သံသယရှိသော တပည့် နှစ်ဦးကို
အဆုံးစီရင်ခဲ့သည် ။ စော်ဘွားတစ်ဦးအနေဖြင့် မိမိ၏ နောက်လိုက်နော
က်ပါများကို ဆုံးမ ပိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း ဗြိတိသျှပိုင်နက်အတွင်း ရာဇသ
တ်ဥပဒေအရ လူသတ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း ထင်ရှားသဖြင့် ဗြိတိသျှအစိုး
ရက စဝ်ခွန်ဆိုင်ကို သေဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည် ။ ၁၈၈၄ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှ

အာဏာပိုင်တို့ သည် စစ်ခွန်ဆိုင်အား စည်းရုံးသည့်အနေဖြင့် သေဒဏ်မှ လျော့ပေါ့၍ နယ်နှင့်ဒဏ်ပေး သည့်အနေဖြင့် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း ကရင်နီနယ် (ယခု ကယားပြည်နယ်)သို့ သွားရောက်နေထိုင်စေ သည် ။

သီပေါစော်ဘွားကြီးစစ်ခွန်ဆိုင်သည် ကရင်နီနယ် ကန္တာရဝတီတွင် နေသည် ။ သီပေါမင်း ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် ပါတော်မူသောအခါ သူ၏ သီပေါနယ်သို့ ၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၁၄)ရက်နေ့တွင် ပြန်ရောက် ရှိခဲ့သည် ။ ထိုစဉ်က သီပေါနယ်၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေမှာ နယ်ရှင်မရှိ၍ ယိုယွင်းလျက်ရှိသည် ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး စစ်ခွန်ဆိုင်သည် မိမိနယ်အတွင်း အခြေတကျရှိအောင် ကြိုးပမ်းနေစဉ် ရှမ်းစော်ဘွားများကို စည်းရုံးနေသော လင်းပင်မင်းသားအုပ်စုက ဖိတ်ခေါ်ကမ်းလှမ်းလာသည် ။ စစ်ခွန်ဆိုင်က ရှမ်းပြည်နယ်များ သည် ဂျာမနီပြည်မှာ ကဲ့သို့ သီးခြားလွတ်လပ်သော ပြည်နယ်များ ဖြစ်ခဲ့သော် စော်ဘွားများ အဖို့ အကျိုးရှိဖွယ်မြင်ကြောင်း ပြန်ကြားခဲ့သည် ။ သို့သော် လင်းပင်မင်းသားအုပ်စုသို့ မဝင်ပါ။ ဗြိတိသျှတို့ က သူ့ကိုသေဒဏ်မှ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးခဲ့သည် က တစ်ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှတို့ ၏ အင်အားကို အထင်ကြီးလျက် ရှိနေသည် ကတစ်ကြောင်းတို့ ကြောင့် ဖြစ်သည် ။

ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်၌ ဗြိတိသျှတို့ အုပ်ချုပ်ရေးစတင်မည့်အချိန်တွင် ဗြိတိသျှတို့ ထံ သစ္စာခံရန် စောင့်ဆိုင်းနေခဲ့သည် ။ ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်တွင် ဗြိတိသျှတို့ အကျိုးစီးပွားတိုးချဲ့ရေးကို မိမိက

သီပေါစော်ဘွားကြီး စံခွန်ဆိုင် (ခ) စင်ကြာခိုင် သီပေါစော်ဘွားကြီး စံခွန်ဆိုင်၏ မဟာဒေဝီပုခန်းကြီး စုဖုရားကြီး

ဆောင်ရွက်ပေးရန် အသင့်ရှိကြောင်း မဟာဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးထံ သို့ ၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် စာရေးသားပို့ခဲ့သည် ။ ဤသို့ဖြင့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သည် သီပေါစော်ဘွား စံခွန်ဆိုင်ကို သိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့သည် ။ ဗြိတိသျှတို့ လက်ထက်တွင် စံခွန်ဆိုင်သည် ဗြိတိသျှအလိုတော်ရှိ စော်ဘွား အဖြစ်နှင့် ရပ်တည်ခဲ့သောကြောင့် ဗြိတိသျှတို့ က

သဘောကျခဲ့သည်။ ။

ရှမ်းပြည်နယ်ဒေသသည် စတုရန်းမိုင်ပေါင်း (၆၀၄၁၆) မိုင်ကျယ်ဝန်းပြီး၊ လူမျိုးစုပေါင်း (၃၀)ကျော်တို့ သည် တိုင်းရင်းသားမြန်မာ၊ နိုင်ငံခြားသားတရုတ်၊ ကုလားများ နှင့် နေထိုင်ကြရာ လူဦးရေ (၂) သန်းခန့်ရှိသည် ဟု သိရသည်။ ။

ရှေးဇာတ်သဘင်များ ၌ ညီလာခံတွင် ဘုရင်က အမတ်ကြီးများကို -

“ရှမ်းကိုးဆယ်-ကိုးစော်ဘွား၊ လူတစ်ဆယ့်နှစ်ဖလား၊ ရှာတစ်ပါးနှင့် စော်ဘွားစော်ခံ။ ရွှေဥကင်ဘုံပျံမှာ ၊ ညီလာခံ ခညောင်းလို့ ၊ မှူးမတ်ပေါင်း၊ စုံလင်ကြပါပေါ့လား၊ အမတ်မင်းတို့ ”

ဟု မေးမြန်းတော်မူတတ်ပါသည်။ ။ အမှန်မှာ -

“ရှမ်း (၉)ဆက် - (၉)စော်ဘွား၊ လူဆယ့်နှစ်ပန္နား၊ ရှာတစ်ပါးနှင့် စော်ဘွားစော်ခံ၊ ရွှေဥကင်ဘုံပျံမှာ ၊ ညီလာခံခညောင်းလို့ ၊ မှူးမတ်ပေါင်း၊ စုံလင်ကြပါပေါ့လား၊ အမတ်တို့ ”

ဟု မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ။

ရှမ်းပြည်အစ ‘မိုင်းမော’က ဆိုသည့်အတိုင်း မူလ ‘မော’ပြည်မှ တိုးတက်ပြန့်ပွားလာသော သားကိုးပါးကို မော (၉)ပြည်ထောင် တည်ထောင်စံနေကြရာ -

၁။မိုးကောင်း

၂။မိုးညှင်း

၃။သောင်သွပ်

၄။မိုးမိတ်

၅။မိုးနဲ

၆။သိန္နီ

၇။မိုင်းပဲ

၈။ညောင်ရွှေ

၉။သီပေါ

ထို (၉)စော်ဘွား စံနေသောကြောင့် ရှမ်း (၉)ဆက် - (၉)စော်ဘွားဟု စကားအစဉ်ရှိလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ “လူတစ်ဆယ့်နှစ် ပန္နား”ဆိုသည် မှာ ရှမ်းဘာသာ ‘လူဆစ် (ပ) ဆောင်ပန္နား’ခေါ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ နယ် (၁၂)နယ်၊ လူမျိုး (၁၂)မျိုးဖြစ်သည်။ မြန်မာရာဇဝင်တွင် လင်းဇင်းတိုင်း ခေါ်၍ ၊ ရှမ်းရာဇဝင်တွင် ‘လန့်စန့်’ခေါ်သည်။ ‘လန့်’-တစ်သန်း၊ ‘စန့်’-စဉ်။ ဆင်တစ်သန်းရှင် (သို့မဟုတ်) ဆင်တစ်သန်းနယ်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ၎င်းဆစ်(ပ)ဆောင်ပန္နားနယ်သည် အချို့လူမျိုးနှင့်နယ်ပါ တိမ်ကောပပျောက်လျက်၊ အချို့ ယူနန်နယ်အတွင်း ရောက်ရှိနေသည်။

မြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်က ရှမ်းပြည်နယ်တွင် စော်ဘွား၊ မြို့စား၊ ငွေခွန်မှူး စသည် တို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ရာ မြန်မာက နေထွက်ဘုရင်ဖြစ်သကဲ့သို့ ရှမ်းစော်ဘွားများကိုလည်း နေဝင်ဘုရင်များဟူ၍ ခေါ်ခဲ့သည်။ ။ ထို့ကြောင့် မောရစ်ကောလစ်က ရှမ်းစော်ဘွားများအကြောင်းကို 'Lords Of the Sunset' (နေဝင်ဘုရင်များ) ဟု ခေါ်သည့် စာအုပ်ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ပါတော်မူပြီး နောက် အင်္ဂလိပ်များ လက်ထက်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက ‘ဆာနဒ်’အမိန့်စာဖြင့် ရှမ်းစော်ဘွား၊ မြို့စား၊ ငွေခွန်မှူး အားလုံးတို့ကို စော်ဘွားအရာ မြှင့်ပေးလိုက်ရာ၊ တစ်တန်းတစ်စားတည်းဖြစ်သွား၍ အချို့က ကျေနပ်ကြသော်လည်း ၊ အာဏာရှင် သက်ဦးဆံပိုင်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသော (စဝ်ဖ) စော်ဘွား၊

မိုးကျရွှေကိုယ်များ သည် ဗြိတိသျှလက်အောက်ရောက်မှ ရှမ်းအကြီးအကဲ (Chief) ဖြစ်ရပြီး၊ အခွင့်အရေးလွန်စွာ နိမ့်ကျသွားလေသည်။ ။ ထိုသည်ကို သိပေါ်စော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ဆိုင်က ဗြိတိသျှ လက်ထောက် ဘုရင်ခံကို အရေးဆိုခဲ့သည်။ ။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဒါရိုက်တာဆရာမြင့်ရေးသား ပြုစုသော ‘ရှမ်းပြည်ကြေးမုံ’စာအုပ်တွင် -

“အရေးဆိုသော စော်ဘွားကြီးကို ဘိလပ်ဘုရင်မကြီးနှင့် တွေ့ဆုံပြောဆိုရန် တိုက်တွန်းသည် ဆိုကြောင်း၊ စော်ဘွားကြီးကို ဘိလပ်သို့သွားရန် စီစဉ်ပေးသည် ဆိုပါသည်။ ။

အင်္ဂလိပ်စာနှင့် အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်သော စော်ဘွားကြီးအား ဘိလပ်သို့ မသွားချင် သွားချင်အောင် လိမ်လည်လှည့်ဖျားပြောဆိုကာ အတင်းပို့ပေးသည်။ ။ စော်ဘွားကြီးကား မသိရှာပေ။ ‘ပထမ အလိမ်ခံရလေပြီ’။

စော်ဘွားကြီးကလည်း မြန်မာဘုရင်ရှိစဉ်အခါက မြန်မာဘုရင် အမိန့်ထုတ်ပြန်လိုက်လျှင် အားလုံးပျပ်ဝပ်ကျိုးနွံစွာ လိုက်နာရသည်။ ။ ဘုရင်ပြီးလျှင် အားလုံးက ပြီးရသည်။ ။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ သည် ဤနည်းအတိုင်းပင်ဖြစ်မည်။ ဘုရင်မကြီးပြီးလျှင် ပြီးမှာ ပဲ အထင်နှင့် ဘိလပ်သို့ သွားရောက် ရန် သဘောတူ၍ ဂါဝါနာက သင်္ဘောနှင့် ပို့ပေးသည်။ ။

ရှမ်းနယ်တွင် ဩဇာကြီးမားသော သီပေါစော်ဘွားကြီး ဘိလပ်သို့ လာရောက် အရေးဆိုလိမ့် မည်အကြောင်းကို ဂါဝါနာထံမှ သတင်းရသော ဘုရင်မကြီးသည် ရာဇပရိယာယ်ကြွယ်လှသည့် အတိုင်း။ စော်ဘွားကြီးအား ထည်ဝါခန့်ညားစွာ ကြိုဆို၍ ရှမ်းပြည်တွင် တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ မမြင်ဘူး မတွေ့ဘူးသော အမြင်ထူး အတွေ့ထူးများ နှင့် ဧည့်ခံ ပြုစုကျွေးမွေးခြင်းမှ စ၍ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ အပေါ် ချစ်ခင်ကြည်ညို

လေးစားစွာ ယုံကြည်ညွတ်နူးလာအောင် စိတ္တဗေဒနည်းအမျိုးမျိုးနှင့်ဖြေ
ဖျော် ဆွဲဆောင် ပြီးနောက်မှ ဘုရင်မကြီးနှင့် တွေ့ဆုံပေးသည်။ ။

ဘုရင်မကြီးနှင့် တွေ့ဆုံအရေးဆိုရာတွင် ဘုရင်မကြီးက သင့်တော်
သလိုပြောသည် ကို အင်္ဂလိပ်စာ၊ အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်သော
စော်ဘွားကြီးအား စကားပြန်က လိမ်ပြီး “ရှမ်းစော်ဘွား များ နှင့် မဟာ
မိတ်အဖြစ် ဆက်ဆံပါတယ်လို့ ဘုရင်မကြီးက အမိန့်ရှိပါတယ်။

စော်ဘွားကြီး အခုလာရောက်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးတာကိုလဲ
ဘုရင်မကြီးက အင်မတန်ကျေးဇူး တင်ဝမ်းမြောက်ပြီး ‘အိန္ဒိယ သဟာ
ယ’ C.I.E ဘွဲ့ခေါ် ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကိုလဲ ချီးမြှင့်ပါတယ်လို့ ဘုရင်မကြီး
က အမိန့်ရှိပါတယ်။

ချီးမြှင့်တဲ့ C. I.E ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကြီးကိုလဲ ဘုရင်မကြီးကိုယ်တိုင် ချီး
မြှင့်ဆင်မြန်းပေးပါ မယ်”

ဟု လိမ်လည်လှည့်စားပြောဆိုကာ ဘုရင်မကြီးကိုယ်တိုင် ဆင်မြန်း
ပေးလိုက်သည်။ ။ ‘ဒုတိယ အလိမ်ခံရသည်’ ကိုလည်း စော်ဘွားကြီးကား
မသိပေ။

မြန်မာဘုရင်ရှေ့တော် ဝင်ရောက်ခစားခဲ့စဉ်အခါက ပုဆစ်ဒူးတုပ်လ
က်အုပ်ချီ မျက်နှာအောက် ချ ခစားခဲ့ရသည်။ ။ ယခု အင်္ဂလိပ်ဘုရင်မကြီး
ရှေ့ ဝင်ရောက်ခစား အရေးဆိုသောအခါ ကုလားထိုင် နှင့် ထိုင်ပြီး မျက်
နှာချင်းဆိုင်၍ ပြောဆိုရသည် ။ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကြီးကိုလည်း
ဘုရင်မကြီးကိုယ်တိုင် ဆင်မြန်းပေးသည် ဟု ဝမ်းသာ၍ မဆုံး
တပြုံးပြုံးနှင့် ပြန်ခဲ့သည်။ ။

စော်ဘွားကြီး ဘိလပ်သွားနေခိုက်၊ ရှမ်းပြည်လက်စွဲဥပဒေကို ဂါဝါ
နာက ၎င်းတို့ အလိုရှိသလို၊ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက် အတည်ပြု လိုက်လေသ

ည် ။

C.I.E ဘွဲ့တံဆိပ်ကို ဆင်မြန်းခဲ့ရသော ဘိလပ်ပြန်စော်ဘွားကြီးအား၊ သီပေါနယ်သူ၊ နယ်သားများ က၊ အိုးစည်ဗုံမောင်းများ တီးကာ အားရဝမ်းသာစွာနှင့် ကြိုဆိုကြသည် ။

စော်ဘွားကြီး၊ သီပေါပြန်ရောက်ရှိပြီးနောက်၊ ရှမ်းပြည်လက်စွဲဥပဒေကို သေချာစွာ၊ ဖတ်ကြည့်လေ့လာသောအခါ၊ ထင်ကြေးနှင့် ပါစင်အောင်ဝေးနေပြီး၊ စော်ဘွားကြီးများ ၊ စော်ဘွား ကလေးတွေဖြစ်၊ စော်ဘွားကလေးများကျတော့၊ ရှမ်းကလေးတွေ ပြန်ဖြစ်တဲ့ ဘဝမျိုးရောက်နေတဲ့ ၊ ဥပဒေအပေါက်ဆိုးစာအုပ်ကို ဆွဲဆုတ်ကိုင်ပေါက်ပစ် လိုက်လေသည် ။”

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားပါသည် ။

ပါတော်မူပြီးစ မန္တလေးတွင် ကျန်ခဲ့သော သီပေါမင်းတရား အစ်မတော်ရင်း ပခန်းကြီး စုဖုရားကြီးသည် မျက်နှာငယ်စွာနှင့် စံနေရသည် ။ ထိုအချိန်က ဗြိတိသျှအစိုးရနှင့် အလျဉ်းသင့်၍ တန်ခိုးထက်နေသော သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ဆိုင်တွင် မဟာဒေဝီ လစ်လပ်နေသည် ။ သီပေါစော်ဘွားကြီးက ဘုရင့်သမီးတော်၊ ဘုရင့်အစ်မတော်ကိုမှ မဟာဒေဝီ တင်မြှောက်ရန် မှန်းသည် ။ လက်ထက်တော်ကဆိုလျှင် ဤသို့ မှန်းရဲမည် မဟုတ်ချေ။ စိတ်ကူးဝံ့မည်ပင် မထင်ပါ။

ဤကိစ္စကို အချို့က သီပေါမင်းတရားလက်ထက်တော်တွင် သီပေါမင်းတရားနှင့် အဆင် မပြေ၍ တိမ်းရှောင်ခဲ့ရသည် ကိုလည်းကောင်း၊ သူ၏ သားတော်သုံးပါးအား ဖမ်းဆီးဖူး ခဲ့၍ လည်းကောင်း၊ ကလဲ့စားချေသည့်သဘောဖြင့် ရတနာဂီရိမှ သီပေါမင်းတရား စိတ်စနိုးစနောင့် ဖြစ်စေရန် တမင်ကြံသည် ဟု ဆို၏။ အချို့ကလည်း ဗြိတိသျှ အစိုးရက တ

မင်ဖန်တီးပေးခြင်းဟု ပြော သည် ။

ဤကိစ္စတွင် ကြားမှ အကျိုးဆောင်လုပ်ရန် သိန္နီစော်ဘွား ဦးဖိုး (မြန်မာဘုရင်လက်ထက်က ခန့်သော မြန်မာစော်ဘွား)၏ သမီး ကျောက်ပန်းတောင်းသခင်ကို ချဉ်းကပ်ရသည် ။ ထိုခေတ်က ကျောက်ပန်းတောင်းသခင်သည် အထက်တန်းလွှာတွင် နာမည်ရအောင်သွယ်တော်တစ်ယောက်ဖြစ် ၏။ သို့နှင့် ကျောက်ပန်းတောင်းသခင် နားဖောက်ကောင်း၍ ပခန်းကြီးစုဖုရားကြီးက ခေါင်းညိတ်တော်မူလိုက်ခြင်းဖြင့် သီပေါစော်ဘွားကြီးနှင့် ပုခန်းကြီးစုဖုရားကြီးတို့ သည် ၁၂၄၈ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့၊ ဗြိတိသျှအရေးပိုင်အိမ်တွင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ စုလျားရစ်ပတ်လက်ထပ်ခဲ့ကြလေသည် ။ ပခန်းကြီး စုဖုရားကြီးသည် လည်း သီပေါမဟာဒေဝီ ဖြစ် လာလေ၏။

မန္တလေးမြို့ ဆိုင်းတန်းရပ်တွင် အုတ်တိုက်တော်ကြီးတည်ဆောက်၍ အခြွေအရံများ စွာနှင့် တခမ်းတနားထားသည် ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး မန္တလေးသို့ မင်းစုံပွဲခေါ် အစည်းအဝေးများ တက်ရောက်ရန် ဆင်းလာသည့်အခါ ထိုအုတ်တိုက်တော်ကြီးတွင် ပင် နေသည် ။ သီပေါမဟာဒေဝီ ပခန်းကြီး စုဖုရားကြီးကို သီပေါမြို့သို့ ခေါ်မသွားပါ။ အုန်းဘောင်သီပေါစော်ဘွားကြီး၊ စဝ်ခွန်ဆိုင် နှင့် မဟာဒေဝီပခန်းကြီးစုဖုရားကြီးတို့ မှာသားတော်၊ သမီးတော် မထွန်းကားပါ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး ကံတော်ကုန်ပြီးနောက်မှာ မဟာဒေဝီ ပခန်းကြီးစုဖုရားကြီး ကံကုန်တော်မူသည် ။ ဆိုင်းတန်းရပ်မှ အုတ်တိုက်တော်ကြီးကို ညီမတော် ရမည်းသင်းစုဖုရားကလေး ၏ သားတော် သမီးတော်များမှ အမွေဆက်ခံရရှိကြသည် ။

ကုန်းဘောင်နှင့် အုန်းဘောင်သီပေါ၊ တိုက်ဆိုင်မှုများ နှင့်
ကျွန်တော် (၃)

ဤနေရာတွင် အလျဉ်းသင့်၍ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ မူလက စော်ဘွားအုပ်
ချုပ်သည့် နယ်နှင့် မြို့စား၊ ငွေခွန်မှူးများ ၊ အုပ်ချုပ်သည့် နယ်များကို
ဖော်ပြပါမည်။

စော်ဘွားအုပ်ချုပ်သည့်နယ်များ ၊

၁။ကျိုင်းတုံ

၂။သီပေါ

၃။ညောင်ရွှေ

၄။ရပ်စောက်

၅။စကား

၆။မိုးဗြဲ

၇။လဲချား

၈။မိုင်းကိုင်

၉။မိုးနဲ

၁၀။မောက်မယ်

၁၁။ မိုင်းပွန်

၁၂။ မိုင်းပန်

၁၃။ မိုးမိတ်

၁၄။ မြောက်သီဇွီ

၁၅။ တောင်သီဇွီ (မိုင်းရယ်) ၁၆။ တောင်ပိုင် (ပလောင်နယ်) ၁၇။ မိုင်း
လွန်း (လ -နယ်) မြို့စားအုပ်ချုပ်သည့်နယ်များ ၊

၁၈။ ဟိုပုန်း

၁၉။ ဘန်းယဉ်

၂၀။ စကွယ်

၂၁။ ဆီဆိုင် (သထုံ) ၂၂။ မိုင်းနောင်

၂၃။ ကျေးဆီမန်းစံ

၂၄။ မိုင်းရှူး

၂၅။ နမ့်ခုပ် - နောင်မွန်

၂၆။ ပွေးလှ

၂၇။ သာမိုင်းခမ်း

၂၈။ ဘော် (ရေဦး)

ငွေခွန်မှူးအုပ်ချုပ်သည့်နယ်များ

၂၉။ ပင်းတယ

၃၀။ ရွာငံ

၃၁။ကျိုး

၃၂။ ပင်မှီ

ဗြိတိသျှလက်ထက်တွင် ‘ဆာနဒ်’ အမိန့်နှင့် မြို့စား၊ ငွေခွန်မှူးများ အားလုံးအား စော်ဘွားအရာ မြှင့်လိုက်သည် ။ ရှမ်းပဒေသရာဇ်နယ်ကို ကော်မရှင်နာ(ခေါ်)တိုင်းမင်းကြီးက စီမံအုပ်ချုပ်သည် ။ ၎င်း အောက်တွင် အရေးပိုင်၊ ဝန်ထောက်များ ထားရှိသည် ။ ထို့နောက် နယ်ချုပ်ဝန်ထောက် (နယ်ခြားဝန် ထောက်)များ လည်း ထားသည် ။ မြန်မာဘုရင်လက်ထက်က သက်ဦးဆံပိုင်စော်ဘွားများမှာ ဗြိတိသျှ လက်ထက်တွင် ဒုတိယ စက်ရှင်မင်းကြီး အာဏာအဆင့်အတန်းသို့ လျော့ကျသွားပြီး မြို့စားများမှာ ဝန်ထောက်၊ ငွေခွန်မှူးများမှာ မြို့ပိုင်အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်သွားသည် ။

ထူးခြားသည် မှာ လွတ်လပ်ရေးရပြီး ပြည်ထောင်စုခေတ်တွင် မြောက်သိန္နီနယ်လက်အောက်ခံ ရှမ်းပြည် အရှေ့ပိုင်းခရိုင်ရှိ ‘ကိုးကန့်’နယ်အား စော်ဘွားဆင့်အတန်းသို့ မြှင့်တင်ပေးလိုက်သဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် စော်ဘွား (၃၃)ဦးဖြစ်လာသည် ။

ဤကား အလျဉ်းသင့်၍ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ပတ်သက်သောအကြောင်းများကို ဖော်ပြလိုက် ခြင်း ဖြစ်ပါသည် ။ သီပေါနယ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်ရမည်ဆိုလျှင် -

သီပေါမင်းတရားလက်ထက်တော်၌ စဝ်ခွန်ဆိုင်၏ သားတော်များကိစ္စဟူ၍ အထက်က ဖော်ပြ ခဲ့သည် ကို ဆက်ပြောပြရန်လိုသည် ။ စော်ဘွားသားများကို ထီးနန်းနှင့် နီးစပ်ယဉ်ပါးရန်နှင့် ပညာသင်ကြားရန်။ ဖခင်စော်ဘွားကြီးများ ကိုယ်စားစော်ခံအဖြစ် ဘုရင်နန်းစိုက်ရာရွှေမြို့တော်သို့ ပို့ထားရမြဲထုံးစံဖြစ်သည် ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်

ဆိုင်က စော်ခံအဖြစ်ပို့ထားသော သားတော်ကြီး မှာ စောချယ်ဟု ခေါ်၍ ၊ သားတော်အငယ်များမှာ စောလူးနှင့် စောအိုတို့ ဖြစ်သည်။ (အချို့ကလည်း စဝ်ခွန်ဆိုင် တိမ်းရှောင်သွား၍ သားတော်သုံးပါးအား မန္တလေးသို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင် လာသည် ဟု ဆိုကြသည်။) စဝ်ခွန်ဆိုင် ရန်ကုန်ဆင်းသွားကြောင်း ကြားသိရသောအခါ နေပြည်တော်တွင် ရှိနေသော သားတော် စောချယ်တို့ ညီအစ်ကိုတစ်စုမှာ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရသည်။ ။ ၎င်းတို့ကို ရွှေလုံမြို့ဝန်က ထိန်းသိမ်းကြည့်ရှုထားရ၏။ အပြစ်အလျောက် သတ်လိုက်သတ်နိုင်သော်လည်း ၊ တိုင်းပြည်ကလည်း လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်နေသည်။ ။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်ကြီး ချီတက်လာတော့မည်ဟု ကောလာဟလဖြစ်နေချိန် ဖြစ်၏။ ရွှေလုံမြို့ဝန်က မသတ်ဘဲ အချိန်ဆွဲထားသည်။ ။ အပြစ်မရှိသော စော်ခံကလေးငယ်သုံးဦးကို အကျိုးမဲ့ မသေစေချင်၍ မသတ်ဘဲထားခြင်းလည်း တစ်ကြောင်း ဖြစ် သည်။ ။ ပါတော်မူသွားသောအခါ ဤကိစ္စများအားလုံး ပြီးသွားသည်။ ။

သီပေါစော်ဘွား သားတော် စောချယ်ကို ဗြိတိသျှ အစိုးရလက်ထက်တွင် စော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ဆိုင်၏ မျက်နှာနှင့် နောင်သီပေါနယ်တွင် စော်ဘွားအရာဆက်ခံရမည့် ကျမိုင်းအဖြစ်ထက် လောလောဆယ်ပင် မိုင်းလုံစော်ဘွားကလေးအဖြစ် ထပ်ဆင့်ချီးမြှင့်မြှောက်စားခြင်း ခံရသည်။ ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ဆိုင်နှင့် သားတော် မိုင်းလုံစော်ဘွားကလေး စောချယ် (နောင်အခါ သီပေါ စော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်ဖြစ်လာ) တို့ သည် ကျေးဇူးပြုဖူးသော ရွှေလုံမြို့ဝန်ကို ကျေးဇူးဆပ်သော အနေဖြင့် ရွှေလုံမြို့ဝန်၏ ဒုတိယဇနီး ခင်ထူမှ မွေးသော သမီး ခင်ခင်တင်ကို လက်ထပ်ရန် ကြောင်း လမ်းသည်။ ။ နောက်ပိုင်းတွင် ခင်ခင်တင်သည် သီပေါစော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်၏ မဟာဒေဝီဖြစ်လာ သည်။ ။ သို့သော် လူပြုစားခြင်းခံရကာ ရူးသွားရာမှ မဟာဒေဝီ ခင်ခင်တင် ကံကုန်

သွားရသည် ။

သီပေါစော်ဘွားကြီး စပ်ခွန်ဆိုင်သည် မြန်မာသီချင်းကြီး သီချင်းခံများကို လိုက်စားခဲ့ သည် ။ ပတ်ပျိုးပင် ရေးတတ် စပ်တတ်သည် ဟု အဆိုရှိသည် ။ သီပေါဟော်နန်းသည် မြန်မာဘုရင့် နန်းတော်နှင့် အနီးစပ်ဆုံးသော ဟော်နန်းဖြစ်ခဲ့ရာ မြန်မာမှု၊ မြန်မာဟန်များ စွာ ထွန်းကားခဲ့သည် ။ သားတော်စောချယ် (နောင်အခါ သီပေါစော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်ဖြစ်လာ) လက်ထက်တော် ရောက် သောအခါ မြန်မာသီချင်းကြီး၊ သီချင်းခံတို့ ကို လိုက်စားသည် ။ နှစ်လည်း နှစ်သက်သည် ။

သီပေါမင်းတရားလက်ထက် ဗြိတိန်သံတော်ဆင့် ဦးမောင်မောင်တင်နှင့် စောလှထိပ်ခေါင်တင် မင်းသမီး၏ ဘဏ္ဍာစိုး ဒေါ်ခင်ဖွားတို့ ၏ သမီး ခင်စိန်ကြည် (၁၂၅၃ ခုနှစ် တပေါင်းလဖွား)ကို အများက မခင်ကြည်ဟု ခေါ်ကြသည် ။ ဆွေတော်အုပ်မင်းသားကြီး၏ သမီးဖြစ်သူ ထိပ်တင်ရွှေသည်

သီပေါစော်ဘွားကြီးဆာစောချယ်နှင့် မဟာအိမ်ဝင်တင်
(ဝင်တင်သည်ရွှေလှိုင်း၏ သမီး ဖြစ်သည်။)

ခင်စိန်ကြည်၏ ဖွားလေးတော်စပ်သည် ။ ထို့ကြောင့် ခင်စိန်ကြည်
သည် မင်းမျိုးမင်းနွယ် မဟုတ်သော် လည်း နန်းတွင်းအသိုင်းအဝိုင်းမှ ဖြ
စ်သည် ။

အနုပညာသည် များကို နန်းတော်မှ မြှောက်စားမှ သာ
တောက်ကြွားကြရသည် ။ ရွှေနန်းတော် ကို မှီ၍ ခစားနေကြရသော ဇာ
တ်သဘင်၊ အနုပညာရှင်၊ ပန်ကျာပညာရှင်အများ တို့ အရှင်နှစ်ပါး ပါ
တော်မူသွားသောအခါ အမိမဲ့သား ရေနည်းငါးသဖွယ် ဖြစ်ကြရသည် ။
ထိုစဉ်တွင် ဇာတ်သဘင် ဂီတ အနုပညာဘက်တွင် အလွန်ဝါသနာကြီး
လှသော သီပေါစော်ဘွား ဆာစောချယ်သည် ထိုအနုပညာရှင်များအား
ခေါ်ယူမြှောက်စားကာ ကျွေးမွေးပြုစုထားသည် ။ ထို့ကြောင့် ရတနာပုံ
မန္တလေး နေပြည်တော်မှ ပညာရှင်ကြီး အများ အပြားသည် သီပေါစော်
ဘွားထံသို့ ရောက်လာကြလေ သည် ။ အစဉ်ခစားသူတို့ အား လခ၊ ရိ
က္ခာပေး၍ နေအိမ်ပေးထားသည် ။ ခဏတစ်ဖြုတ် လာခစားသူတို့ အား

ဆုလာဘ်ပေးခြင်းဖြင့် ချီးမြှင့်မြှောက်စားသည်။ ။

ခင်စိန်ကြည်သည် ငယ်စဉ်ကပင် ဂီတအနုပညာဘက်၌ ဝါသနာထုံသူဖြစ်ရကား မိခင်ဖြစ်သူ က အဆိုကျော် ဦးလူကြီးထံ အပ်နှံသင်ကြားစေသည်။ ။ အသက် (၁၃)နှစ် အရွယ်တွင် ဆွေစဉ်မျိုးဆက် ကို စုံစမ်းပြီး ပညာပါရမီကို ယုံကြည်နှစ်သက်သဖြင့် သီပေါစော်ဘွား ဆာစောချယ်က မွေးစားခဲ့သည်။ ။ စော်ဘွားကြီးအမိန့်ဖြင့် ဟော်နန်းရှိ အနုပညာရှင်ကြီးများ ထံ ဂီတသုခုမအနု ပညာကို သင်ကြားရသည်။ ။ ထိုစဉ်က သီပေါဟော်တွင် အဆိုတော် တပယ်ခင်စုကြီး၊ အဆိုကျော် ဆရာဦးလူကြီး၊ နန်းတွင်းအဆိုတော် ဦးပေါ်ဦး၊ ယိုးဒယား ဆရာဖိုး၏ တပည့် ဆရာမောင် အုပ်စီး သည့် ယိုးဒယားရာမဇာတ်တော်အဖွဲ့၊ ဒေဝဏ္ဏန္ဒာမောင်မောင်ကြီး၊ ယိုးဒယားသီချင်း အထူးကျွမ်းကျင်သူ လက်ယာဆိုင်းတော်မှ ငွေနှဲဆရာ ဦးအုန်းပွင့်၊ ရွာစားကြီး စိန်ဗေဒါ၏ ဦးလေး ဆရာဆယ်ကြီး၊ စောင်းဆရာဦးဖူးခေါင်၏ တပည့်ရင်း ဆရာခန့်ကြီး၊ ဘီလစ်စာရေးကြီး ဦးအောင်လှ ၊ ဆရာ ဦးလူကလေး၊ စောင်းဆရာငြိမ်းကြီး၊ ပတ္တလားဘာဂျာ ဆရာလွှား၊ မင်းသားကြီး ဦးစိန်အုပ်၊ မင်းသမီးကြီး မထွေးလေး၊ မင်းသမီး ယင်းတော်မလေး ၊ ဆိုင်းဆရာ ဆရာနွဲ့၊ ဘာဂျာ ဆရာတာ၊ စန္ဒရားဆရာမောင်၊ ဆရာဘကြီး၊ နှဲဆရာကြီး ဦးသာခင်၊ အဆိုကျော် ဆရာမန်း စသည် တို့ သည် သီပေါစော်ဘွားကြီးထံတွင် လာရောက်ခစားကြရာ သီပေါဟော်နန်းသည် အနုပညာသည် အပေါင်းတို့ စုဝေးရောက်ရှိရာ ပန်တျာကျောင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်နေလေတော့သည်။ ။ ခင်စိန်ကြည်လေးသည် ထိုအနုပညာရှင်အပေါင်းတို့ ထံတွင် ပညာအစုံအလင် သင်ကြားရလေသည်။ ။

မင်းသက်မြို့ကပ်သီလင်းစံကျမ်းမြို့ဘုရားရှင်

သီတင်းကျွေးဘာသာလုပ်ပုံနှင့် မဟာသင်္ဂြိုဟ်

သီပေါတော် မေတ္တရကြည်

သီပေါတော်ဘွား စင်စိန်ကြည်နှင့် သောသီ စင်စိန်

သီပေါတော်ဘွားကြီး၏ ကျေးဇူးကြောင့် ခင်စိန်ကြည်သည် မပင်မပ

န်းရဘဲ၊ ရိုးရာမပျက် ဆင်းသက်လာခဲ့သည့် မြန်မာ့အနုပညာကို တစ်နေရာတည်း ကျနစွာ သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့လေ သည် ။ အသက် (၁၈)နှစ်အရွယ်တွင် သီပေါစော်ဘွားကြီးက ကောက်တော်မူသည် ။

ထိုအချိန်မှ စ၍ ခင်စိန်ကြည်အဖြစ်မှ စဝ်မြအေးကြည်ဟု ဖြစ်လာသည် ။ စော်ဘွားကောက် ထားသည့် အခြားကတော်မယားများကြားတွင် ထင်ပေါ်ကာ စော်ဘွား၏ မျက်နှာသာပေးခြင်းကို ခံရသည် ။ အများက စောမြအေးကြည်သခင်မ ဟု ခေါ်ကြသည် ။ မိုးဒေဝါပတ်ပျိုးကို ရေးစပ်ဆက်သပြီးသောအခါ ‘သီရိဥက္ကဋ္ဌဝတီ’ဟူသော ဘွဲ့ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံရလေသည် ။ စော်ဘွားကြီး၏ အထူးအရေးပေးခြင်း၊ ဂရုစိုက်ခြင်းကို ခံရသဖြင့် အခြား ကတော်မယားများက မနာလိုဖြစ်လာကြ သည် ။ သီပေါဟော်တွင် လာရောက်ခစားနေသော မယ်ဒလင်ဆရာတင် (နောင်ခါ ရကန်ဦးတင်ဟူ၍ ဖြစ်လာသူ) နှင့် ရည်ငံကြ၍ နှစ်ကိုယ်တည်းစကားပြောနေစဉ် ဝိုင်းဖမ်းပြီး ပုံကြီးချဲ့၍ စော်ဘွားထံ တိုင်တန်းကြသဖြင့် စော်ဘွားကြီးက ဟော်နန်းမှ ထွက်သွားခွင့်ပေးလိုက်သည် ။ အောက်ပြည် အောက်ရွာသို့ ဆင်းလာရာ ဂီတမိခင်ကြီး ဒေါ်စောမြအေးကြည် ဟူ၍ ဖြစ်လာသည် ။

ထိုစဉ်က စော်ဘွားကြီးတွင် မဟာဒေဝီရှိသည် ။ သီပေါစော်ဘွားဆာစောချယ်သည် မဟာဒေဝီအပြင် အခြားကတော်မယားများ စွာရှိသည် ။ ရန်ကုန်အရေးပိုင် မောရစ်ကောလစ်ရေး သည့် "Lords Of The Sunset" စာအုပ်တွင် ရှမ်းပြည်နယ် ကျေးဆီမန်းစံနယ်၏ မြို့တော် ဆိုက်ရောက်ကြသောအခါ စော်ဘွားနှင့် ခေတ္တဝင်ရောက်တွေ့ဆုံသည် ။ ထိုစဉ်က အသက်ကြီးရင့်သော ရှမ်း အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြတ်လျှောက်လာ သည် ကို တွေ့ရကြောင်း ထိုအမျိုးသမီးသည် ကံကုန်သွားပြီ ဖြစ်သော သီပေါစော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်၏ ကြင်ယာတော်တစ်ပါးဖြစ်ခဲ့သည် ဟု

အတူပါသူ ရော်ဆစ်တာက ပြောပြကြောင်း ရေးထားသည်။ ။ ထိုသီပေါ
စော်ဘွားကြင်ယာတော် ဖြစ်ခဲ့သည့် အမျိုးသမီးကြီးသည်
နောက်စော်ဘွားဖြစ်လာသူလက်ထက်တွင် သူ၏ နေရပ်ဇာတိဖြစ်သော
ကျေးဆီမန်းစံသို့ ပြန်လာကြောင်း၊ ယခုကျေးဆီမန်းစံဟော်နန်းတွင် သူ
သည် မယ်တော်ကြီးဟူသော ဘွဲ့ဖြင့် စံမြန်းတော်မူနေကြောင်း ပြောပြ
သည် ဆိုပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့် သီပေါစော်ဘွားကြီး ဆာစော ချယ်၏ ကြ
င်ယာတော်များ တွင် ကျေးဆီမန်းစံဟော်နန်းမှ မင်းသမီးတစ်ပါးလည်း
ပါဝင်ကြောင်းဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။ ။

သီပေါစော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်၏ သားတော် စဝ်အုံကြာက စော်
ဘွားအရာ ဆက်ခံသည်။ ။ သီပေါစော်ဘွား စဝ်အုံကြာ၏ မဟာဒေဝီမှာ
ဦးရီးတော် စပ်လူးနှင့် ခင်ပိုတောက်တို့ ၏ သမီးကြီး စဝ်သုနန္ဒာဖြစ်သ
ည်။ ။ မောရစ်ကောလစ်၏ "Lords Of the Sunset" မှ “သီပေါတွင် နေ့လ
ယ်စာ စားခြင်း” အခန်း၌ ရေးသားဖော်ပြထားသည် မှာ မောရစ်ကော
လစ်တို့ သီပေါဟော်နန်းရောက်သော အခါ သီပေါစော်ဘွား စောအုံကြာ
နှင့် တွေ့ရကြောင်း စဝ်အုံကြာသည် ဂျော့ဘုရင်၏ ဘိသိက်ပွဲသို့ ဗြိတိသျှ
အစိုးရဧည့်သည် တော်အဖြစ် တက်ရောက်ကြောင်း၊ သူ၏ မဟာဒေဝီသ
ည် မကြာသေးမီက အိမ်ထောင်ရေးမပြေလည်သဖြင့် သီပေါဟော်မှ ထွ
က်သွားရကြောင်း၊ မဟာဒေဝီ၏ နေရာတွင် အမျိုးသမီးသုံးယောက်ကို
ဒေဝီငယ်များ အဖြစ် တရားဝင်ခန့်ထားကြောင်း၊ သို့သော်လည်း မည်သူ
ကိုမျှ မဟာဒေဝီဘွဲ့ မအပ်နှင်းသေးကြောင်း ရေးထားပါသည်။ ။

မောရစ်ကောလစ်က စဝ်အုံကြာ၏ မဟာဒေဝီသည် မကြာသေးမီက
သီပေါဟော်မှ ထွက်ခွာ သွားရသည် ဟု ရေးထားသည်။ ။ အကြောင်းကို
မဖော်ပြပါ။ ။ အကြောင်းမှာ သီပေါဟော်တွင် လာရောက်ခစားသည့် ဇာ
တ်မင်းသားစံပယ်တင်နှင့် ရည်ငံကြ၍ ဟု ဆိုသည်။ ။ သို့ဆိုလျှင် ဒေါ်စော

မြအေးကြည်သည် သီပေါဟော်မှ ပထမ ထွက်ခွာခဲ့ရသူဖြစ်ပြီး စစ်သူနာ
ဦးစီးသည် ဒုတိယ ထွက်ခွာခဲ့ရသူဖြစ်လေသည်။ ။

*

ကုန်းဘောင်နှင့် အုန်းဘောင်သီပေါ၊ တိုက်ဆိုင်မှုများ နှင့် ကျွန်တော် (၄)

ဤအခန်းဆက်ဆောင်းပါးအစ၌ သီပေါစော်ဘွား စဝ်ခွန်မြတ်သန္ဓေ တွင် သားတော် (၁၀)ပါး၊ သမီးတော် (၁၁)ပါးရှိရာ သမီးတော် နန်းသီရိ ဆန်ဆုန်ကို ငစဉ်ကူးမင်းသို့ ဆက်သသည် ဟု ရေးခဲ့ပါ သည် ။ ဤသို့ ရေးရခြင်းမှာ သီပေါမင်းနှင့် သီပေါနယ် မည်သို့ပတ်သက်ပါသနည်း မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရ၍ ဖြစ်ပါသည် ။

သီပေါစော်ဘွားများ သည် မြန်မာဘုရင်တို့ နှင့် သမီးတော် အဆက် အသ ရှေးကပင် ရှိခဲ့ပါ သည် ။ ပုဂံခေတ်တွင် အနုရုဒ္ဓါ (ခေါ်) အနော်ရ ထာမင်းကြီးသည် ရှမ်းမင်းသမီး စောမွန်လှကို မိဖုရားမြှောက်ခဲ့သည် ။ သို့ဖြစ်၍ ရှမ်းနှင့် မြန်မာသွေး ဆက်သွယ်ခြင်းသည် ပုဂံခေတ်ကပင် စ သည် ဟု ဆိုရပေမည်။

စစ်ကိုင်းမင်း (၇)ဆက်တွင် ရှမ်းမြန်မာသွေးဆက်လျက်ရှိသည် ။ ပ ထမအင်းဝမင်းဆက် တွင် မင်းကြီးစွာစော်ကဲလက်ထက် မောမင်းဆောင် ဖက အဆင်းအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော သမီးတော် ရှင်မိ နောက်ကို ဆက်သ ရာ မြောက်နန်းမှ ဖွားမြင်သော သားတော် ပြင်စည်စား မင်းဆွေနှင့် လ က်ဆက် သည် ။

မင်းခေါင်လက်ထက် (၇၆၅) ခုနှစ် အုန်းဘောင်သီပေါစော်ဘွား ဆေ ကောင်ဖ (မြန်မာ အခေါ်သို့ကြောင်ဘွား)က မြန်မာနိုင်ငံ အဝင်အပါ ထွ

နံတုံးပူတက်ကို ထိပါးလာသည် နှင့် စည်တပြစ် အမတ်ကြီး ဝန်ဇင်းမင်း ရာဇာလျှောက်ထားချက်အရ တူမတော် မင်းစန္ဒာနှင့် လက်ဆက်၍ တူသား ပြုတော်မူသည်။ ။

(၇၆၇)ခု၊ မင်းခေါင်လက်ထက်၌ပင် ညောင်ရွှေစော်ဘွား ထောမှ ြင်းကြီးကို တရုတ်မြို့စား ရာဇသူ၏ သမီးတော်၊ မင်းခေါင်၏ တူမတော် နှင့် လက်ဆက်၍ တူသားပြုတော်မူသည်။ ။ ထိုအခါမှ စ၍ ရှမ်းမင်းများ က မြန်မာဘုရင်ကို ဦးရီးတော်ဟု ခေါ်ကြသည် ဆို၏။

(၇၈၅)ခု အုန်းဘောင်သီပေါစော်ဘွား ဆေကောင်ဖ (သို့မဟုတ်) သိုကြောင်ဘွား ကံကုန်၍ မင်းခေါင်၏ တူမတော် မင်းစန္ဒာနှင့်ရသော သားတော် သိုငယ်ဘွားမှာ ငယ်သေး၍ ရှမ်းမှူးမတ်များ က မိုးမိတ်တွင် စံနေသော သိုကြောင်ဘွား၏ ညီတော် လွယ်စန်ဖကို ပင့်ခေါ်၍ မင်းစန္ဒာ နှင့် ပင် လက်ဆက်ပြီး ဟော်နန်းလွဲအပ်သည်။ ။

ဒုတိယအင်းဝမင်းဆက်တွင် ရှမ်းမြန်မာသွေးဆက်များ ပင် ဖြစ်ပြီး၊ မင်းခေါင်၏ မိဖုရား (မင်းဆက်ငါးသွယ် ရှင်ဘို့မယ်)၏ ရာဇဝင်အရှုပ်ပုံ ထဲမှာ လည်း အုန်းဘောင်သီပေါစော်ဘွား (လယ်သန်ဘွား)ပါဝင်ခဲ့သေး ၍ -

“ရှင်ဘို့မယ်မည်ရင်းနှင့်၊ နဒီသွင်းပုံ၊ ပလီခြင်းစုံလင်တယ်၊ ဘုံတခွင် ကျော်ထိပ်၊ မြန်မာ ငါးဆက်ပြင်မှာ ၊ ကြားစွက်ဝင် အုန်းဘောင်ရာဇိန့် X X ကိန္နရာစံမသာအောင်၊ မာန်တဏှာထုံစိမ့်၊ ဉာဏ်ကဗျာ အကုန်မိန့်ရင်ဖြင့် တုန်ဖိမ့်ဖိမ့်ကြောက်ပုံ X X ချစ်လက်ဆောင်၊ သွယ် ဟန်ပါးလေတော့ လယ်သန်ဘွား ဇောသိမ့်သိမ့်ခုံ X X။ သို့ကလောက် မာယာစုံမှာ ၊ ရာဇဂုဏ်အင်အားနှင့်၊ ထင်မှား၍ အင်းဝနယ်ငှ၊ ဆင်းကြွ လွယ်ကူ X X ဘုန်းကံချင်း ညီမတူတယ် - သီဟသူပျက်ကိန်းပလေး . . .

။”

ဟု ရှေးပညာရှင်များက ရာဇဝင်တေးထပ်ကိုပင် ရေးစပ်ခဲ့ကြသည်

။

အုန်းဘောင်ခွန်မှိုင်းကြီး သီပေါတွင် သုံးနှစ်၊ အင်းဝတွင် သုံးနှစ် ထီးနန်းစံမြန်းရာ (၉၀၇) ခုနှစ်တွင် ကံကုန်သည် ။ အုန်းဘောင်ခွန်မှိုင်း အင်းဝတွင် ထီးနန်းစံမြန်းသောအခါ ရှမ်းပြည်တွင် ညီတော် သားတော် များကို အုပ်ချုပ်ရန် ကိုယ်စားကိုယ်ပွားထားခဲ့သည် မှ စ၍ ရှမ်းဘာသာ “ဆောင်ဖ” မြန်မာဘာသာနှင့် နီးစပ်သော အသံထွက်ဖြင့် စော်ဘွားဟု ခေါ်ပြောသုံးနှုန်းလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ။

ညောင်ရမ်းဆက်တွင် ညောင်ရမ်းမင်းတရားလက်ထက် မိုးနဲစော်ဘွားကြီး၏ သမီးတော် မြင်စိုင်းကတော်ကို မိဖုရားမြှောက်ရာ သားတော် ဝရသူနှင့် သမီးတော် ခင်မျိုးမြတ်သူကို မြင်သည် ။

ညောင်ရမ်းမင်းတရား၏ တောင်နန်းမိဖုရားမှ မြင်သော သားတော်ကြီး အနောက်ဘက်လွန် မင်းတရားသည် မိုးနဲစော်ဘွားသမီးတော် မြင်စိုင်းကတော်မှ မြင်သော သမီးတော် ခင်မျိုးမြတ်ကို မိဖုရားမြှောက်သည် ။

အနောက်ဘက်လွန်မင်းတရား၏ ညီတော် သာလွန်မင်းတရားသည် မိုးနဲစော်ဘွားသမီးတော် ခင်သက်နှင်းကို မိဖုရားမြှောက်သည် ။

သာလွန်မင်းတရားကြီး၏ သားတော်ကြီး ပင်းတလဲမင်းလက်ထက် တော်တွင် သီပေါ စော်ဘွား သမီးတော် နှင်းသူဒွါကို အနောက်နန်းတင်သည် ။

ကုန်းဘောင်ခေတ်ရောက်သောအခါ အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ ဒု

တိယသားတော် ဆင်ဖြူရှင်မင်းက သီပေါစော်ဘွားသမီးကို ပဒုမ္မဝတီဘွဲ့နှင့် မိဖုရားမြှောက်သည် ။ သမီးတော်နှစ်ပါး သားတော်နှစ်ပါးမြင်သည် ။

အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ စတုတ္ထသားတော် ဗဒုံမင်းကလည်း မိုးမိတ်စော်ဘွားသမီးကို သီရိမြတ်မဟေဘွဲ့နှင့် မိဖုရားမြှောက်သည် ။ သားတော်သုံးပါး၊ သမီးတော် (၆)ပါးမြင်သည် ။

ဗဒုံမင်းက မိုးမိတ်စော်ဘွားသမီးတော်ကို ကိုယ်လုပ်တော်အဖြစ် ထားရာ သီရိဝဏ္ဏမာလာဟု တွင် သည် ။ သီပေါစော်ဘွား၏ သမီးတော်ကို မြတ်လှမဟေ ဟု လည်းကောင်း၊ မိုင်းတိန်မြို့စားသမီး တော်ကို သီရိသုဗဒုမ္မာဟု လည်းကောင်း၊ ဘွဲ့အမည်များ ဖြင့် ကိုယ်လုပ်တော်အရာထားသည် ။ မိုင်းတိန်ဆိုသည် မှာ ယခုကိုးကန့်နယ်ကိုဆိုသည် ။

သီပေါစော်ဘွား ခွန်မြတ်သန္ဓေမှ စ၍ မြန်မာဘုရင်တို့ နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည် ကို အထက်၌ ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည် ။ ဤသို့ ရှမ်းနှင့်မြန်မာ သွေးနှောခြင်းကို ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ငယ်သူငယ်ချင်း စဝ်ဦးကြာ၏ တောင်ကြီး ရေထွက်ဦးလမ်းမှ အိမ်တွင် တစ်ညအိပ် တည်းခိုစဉ်က မှန်စီရွှေချပုရပိုက် တွင် တွေ့မြင်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပါသည် ။ ကျွန်တော် (၁၉၆၀-၆၁)ခု ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ရောက်စဉ် ပထမ နှစ်၌ ထီးတန်းကောလိပ်တွင် တက်ရပါသည် ။ ကျွန်တော်က ဝါးထရံသွပ်မိုးအဆောင်တွင် နေရပြီး၊ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ စဝ်ဦးကြာက အုတ်တိုက်အောက်အခန်းတွင် နေရပါသည် ။ ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်သည် ရေချိုးသောအခါ နောက်ကျသွားလျှင် အုတ်ရေကန်မှ အောက်ကျန် ရေကို ခပ်ချိုးရသဖြင့် မသန့်ပါ။ အလွန်စိတ်ပျက်ရပါသည် ။ သို့ဖြစ်၍ နှစ်အစပိုင်းတွင် ပင် ပင်မတက္ကသိုလ်ရှိ တောင်ငူဆောင်သို့ ပြောင်းလာပါသည် ။ တောင်ငူဆောင်

အောက်ဆုံးထပ် ထောင့်ခန်း (အမှောင်ခန်း) တွင် နေရာရသည် ။ ဤသို့ ပြောင်းနိုင်ရန်လည်း ကျွန်တော့်မိခင်၏ အစ်မကြီးသည် ထိုစဉ်က ကျောင်းသားရေးမှူးဖြစ်သော ဦးယုခင်၏ ပထမဇနီးဖြစ်ရာ၊ ဦးလေး ဦးယုခင် အကူအညီဖြင့် ပြောင်းနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည် ။

အဆောင်မှူးမှာ ဦးစန်းရှိန် (အဆိုတော် ဇော်ဝင်းရှိန်၏ ဖခင်)ဖြစ်သည် ။ ကျွန်တော်နှင့် စပ်ဦး ကြာတို့ သည် အဆောင်ထမင်းဟင်း မစားနိုင်သည့်အခါ အပြင်ထွက်စားသည် ။ ထိုစဉ်က အင်းလျား လမ်းနှင့် ကုက္ကိုင်းလမ်းထောင့်တွင် ကိုးကန့်စော်ဘွားအိမ်ရှိသည် ။ စပ်ဦးကြာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ထိုအိမ် သို့ ရောက်ဖူးခြင်းဖြစ်ပါသည် ။ နောက်ပိုင်း ထိုအိမ်ကို “ယဉ်ဆွေ” စားတော်ဆက်ဟု ဖွင့်ခဲ့ သည် ။

ပိုးဆိတ်မဟာနန္ဒာလှူဒါန်းထားသော အာဇာနည်တော် (ပိုးဆိတ်မဟာအိမ်) ဝယ်ရုံကပုံ

စင်္ကြံပြာနှင့် စင်္ကြံရုပ်တု၊ ဖိလစ်ပိုင်

စင်္ကြံပြာနှင့် စင်္ကြံရုပ်တု၊ ဖိလစ်ပိုင်

တိုက်ပုံအနက်ဝတ်ထားသူမှာ စာရေးသူ ကျွန်တော်ဖြစ်ပါသည်။ ။

သူငယ်ချင်း စပ်ဦးကြာမှာ ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ခဲ့သည့် မဟာဒေဝီ တစ်ပါး ရှာပုံတော် စာအုပ်ကို ရေးသူ၊ မဟာဒေဝီဩစတြီးယားအမျိုးသမီး စပ်သူစန္ဒီ၏ မောင်တော် နောက်ဆုံးသီပေါ စော်ဘွား စပ်ကြာဆိုင်၏ တူတော်ဖြစ်သည်။ ။

သီပေါစော်ဘွားကြီး စပ်ခွန်ဆိုင်တွင် စောချယ်၊ စောလူး၊ စောအို ဟူ၍ သားတော်သုံးပါးရှိ သည်။ ။ စောချယ်က ခမည်းတော် စပ်ခွန်ဆိုင်၏ သီပေါစော်ဘွားအရာကို ဆက်ခံသည်။ ။ ဆာစောချယ် ဟု ဖြစ်လာသည်။ ။ ညီတော် စောလူးမှာ မန္တလေးမှ သူဌေးဦးဖေ၏ သမီး ခင်ပိတောက်နှင့် ရသည်။ ။ စပ်အို မှာ ဂျပန်ခေတ်က သီပေါစော်ဘွား ခေတ္တဖြစ်သည်။ ။ စပ်အိုတွင် သမီးတော် စပ်ဝဏ္ဏ၊ သားတော် စပ်ကြာဇံနှင့် စပ်ကြာဆိုင်ဟု ရှိသည်။ ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်ကို သားတော် စောအုံကြာက စော်ဘွားအရာဆက်ခံသည်။ ။ စောအုံကြာ ကံကုန်တော်မူသောအခါ စော်ဘွားအရာ ဆက်ခံမည့်သူ မရှိ၍ တူတော်စပ်ကြာဆိုင်က ဆက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ထိုစဉ်က နောင်တော် စပ်ကြာဇံသည် ရှမ်းပြည်နယ် ကောင်စီ၏ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သည်။ ။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း စပ်ဦးကြာမှာ ထိုစပ်ကြာဇံနှင့် စပ်ရွှေယုံတို့ မှ မွေးသော သားတော်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ ။

ကျွန်တော်နှင့် စပ်ဦးကြာတို့ သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် ဥပဇာပထမနှစ်တွင် သာ ဆုံလိုက် ကြသည်။ ။ နောက်ပိုင်း သူက မန္တလေးတက္ကသိုလ်သို့ ရောက်သွားသည်။ ။ ထိုမှ ပင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရပါသည်။ ။ ကျွန်တော်မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ အရည်အချင်းစစ်တန်းတက်နေစဉ် ရန်ကုန်ဆင်းလာသော စပ်ဦးကြာနှင့် ပြန်ဆုံရသည်။ ။ ထိုစဉ်က ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း

အာဏာသိမ်းပြီးချိန်ဖြစ်၍ စဝ်ဦးကြာ၏ ဖခင် စဝ်ကြာဇံ လည်း အထိန်း သိမ်းခံနေရသည်။ စဝ်ကြာဆိုင် ပျောက်ဆုံးနေချိန် ဖြစ်၏။ စဝ်ဦးကြာနှင့် ပတ်သက်ပြီး အထက်ဖော်ပြပါ ဘာသာပြန်စာအုပ်မှာ အေဒီလမ်းအိမ် သို့ ကျွန်တော်ရောက်ဖူးရခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါ သည်။ စာအုပ်ရေးသူ စဝ် သုစန္ဒီ (အန်တီအင်ဂီ)ကိုလည်း မြင်ဖူးလိုက်ရသည်။

ထိန်းသိမ်းခံနေရသူများကို နိုင်ငံတော်က အလကား ကျွေးမထားပါ။ တစ်လ ၃၀၀ ကျပ် စားစရိတ်ငွေသွင်းရသည်။ စဝ်ဦးကြာသည် သူ့ဖခင် စဝ်ကြာဇံအတွက် ငွေသွားသွင်းသည့်အခါ ကျွန်တော် ပါ သွားတတ်သည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော့်မိခင်၏ မောင်ဝမ်းကွဲ တောင်ကြီးမှ မြို့တော်ဝန် ဦးသန်းဌေးကလည်း ဖယ်ဒရယ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အထိန်းသိမ်းခံနေရသည်။ ဦးလေးဖြစ်သူ ဦးသန်းဌေးနဲ့ လည်း ထိုသို့ ငွေသွင်းသွားရင်းနှင့် တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ထိုစဉ် တွေ့ဆုံခဲ့ရသူတစ်ဦးနှင့် ပတ်သက်၍ အမှတ်တရရှိလှသဖြင့် ရေးပြလိုပါသည်။ ထိုသူမှာ ရှမ်းပြည်နယ် မိုးမိတ်စော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ချို (နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၏ မဟာဒေဝီ) အန်တီမေဘယ်ဖြစ်သည်။ သူကလည်း သူ့ခင်ပွန်း အတွက် စားစရိတ်ငွေ လာသွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ပေးလိုသည့်ပစ္စည်းများကိုလည်း ယူလာရသည်။ သူက အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဖြစ်၏။ သူ့တွင် ဆပ်ပြာများ ပါလာရာ ဆပ်ပြာမျိုးကောင်းများ အပြင် အမျိုးညံ့ ဆပ်ပြာများ လည်း ပါသည်။

အန်တီမေဘယ်လ်က အင်္ဂလိပ်လို -

“ဒီဆပ်ပြာကို မင်းသိလား”

“ကျွန်တော် မသိပါဘူး”

“ဒါ ဆင်ချီးတုံးဆပ်ပြာ ခေါ်တယ်”

ဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်က အဝတ်လျှော်သည့် ဆင်ချီးတုံးဆပ်ပြာ

ဆိုသည် ကိုတော့ ကြားဖူး သည် ။ မမြင်ဖူးပါ။ သို့ဖြစ်၍ -

“ဒါဘာဖြစ်လို့ ယူလာတာလဲ အန်တီ”

“ချို (သူက စဝ်ခွန်ချိုကိုခေါ်ပုံ) အတွက် ဆပ်ပြာတွေယူလာရင် ကြားကနေပြီး ဖြတ်ယူကြတယ်။ ဒါကြောင့် အကောင်းရော အညံ့ပါ ယူလာပေးရတာ၊ ဒါတောင် သူတို့ က အကောင်းတွေချည်းရပြီး တစ်ခါတလေ ချိုအတွက် ဆင်ချီးတုံးဆပ်ပြာပဲကျန်တယ်။”

ဟု ပြောသဖြင့် မိုင်းရယ်ကြရသည် ။ မိုးမိတ်မဟာဒေဝီကြီး အန်တီ မေဘယ်လ်၏ စကားကို အမှတ်ရနေ၍ ယခုကဲ့သို့ ထည့်ရေးရခြင်းဖြစ်ပါသည် ။

ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း စဝ်ဦးကြာသည် မိုင်းရယ်စော်ဘွားကြီး စတုတ္ထသမီး စဝ်စံဖုန်းနှင့် အိမ်ထောင်ကျသည် ။ သူက မိုင်းရယ်မဟာဒေဝီ အသုဘတွင် အဝတ်အနက်ရောင်ဝတ်ထားသော သမီးတော်ဖြစ်သူ စဝ်စံဖုန်းကိုစ၍ မျက်စိကျခဲ့သည် ဟု ပြောပြပါသည် ။ ထိုစဉ်က နှစ်ဖက်ခမည်းတော် နှစ်ဦးစလုံး ထိန်းသိမ်းခံနေရသည် ။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားပွဲကို အေဒီလမ်းအိမ်တွင် ပင် လုပ်ပါသည် ။ အေဒီလမ်းအိမ်သည် နှစ်လုံးဖြစ်၏။ တစ်လုံးကိုငှားထား၍ ကျန်တစ်လုံးတွင် လုပ်ရပါသည် ။ လူတစ်ရာလောက်ဖြစ်မည်ဆို၍ ဒန်ပေါက်တစ်ရာစာ မှာ ထားသည် ။ အထိန်းသိမ်းခံ ခမည်းတော် နှစ်ဦးရောက်လာရာ နောက်လိုက်နောက်ပါ စစ်သားနှင့် ထောက်လှမ်းရေးများ တစ်ဦးတွင် နှစ်ဆယ် စီလောက်ပါလာကြ၍ ကျွန်တော်မျက်လုံးပြူးပြီး ရန်ကုန်မြို့ထဲသို့ ဒန်ပေါက်ထုပ်များ ပြေးဝယ်ရ သည် ။ ထိမ်းမြားပွဲ၌ ရှမ်းအမတ်ကြီးတစ်ဦးက ရှမ်းဘာသာနှင့် ဘိသိက်မြောက်နေစဉ် နှစ်ဖက် ခမည်းတော်နှစ်ဦးလုံး မျက်ရည်ကျနေကြသဖြင့် မြင်ရသူ ကျွန်တော့်အတွက် စိတ်ထိခိုက်ရပါသည် ။ ကာ

ယကံရှင်များ အနေဖြင့် ဆိုဖွယ်ရာရှိမည်မထင်ပါ။ နှစ်ဖက်ခမည်းတော် နှစ်ဦးစလုံးသည် သားမင်္ဂလာဆောင်၊ သမီးမင်္ဂလာဆောင် ဟူ၍ သာ ထွက်လာကြသည်။ မည်သူနှင့်မှန်းမသိကြပါ။ အတူရောက်ကြမှ ပင် သူ့သမီးနှင့် ငါ့သားဖြစ်နေသည် ဟု သိကြရသည် ဆိုသည် မှာ လည်း ကြေကွဲဖွယ် ရာဖြစ်သည်။ ။

မင်္ဂလာဧည့်ခံပွဲကို စထရင်းဟိုတယ်တွင် ပြုလုပ်ပါသည်။ ။ ထိုစဉ်က ရန်ကုန်မြို့တွင် ကမ်းနား လမ်းမှ စထရင်းဟိုတယ်သည် ထိပ်တန်း ဖြစ်၏။ ကျွန်တော့်ကို မင်္ဂလာစကားပြောရန် စီစဉ်ပေးပါဆို သဖြင့် စာရေးဆရာကြီး ဒါရိုက်တာ ဦးသုခနှင့် စီစဉ်ပေးရသည်။ ။ နှစ်ဖက်မျက်နှာငယ်နေချိန်ဖြစ်၍ အပြည့်အဝ မလာကြပါ။ ဆရာကြီး ဦးသုခကလည်း စိတ်မကောင်းစွာနှင့်ပင် မင်္ဂလာစကား ကျကျ နန ပြောဆိုသွားပါသည်။ ။

“ဒါ လောကဓံပဲ ကိုထူးရဲ့ ”

ဟု ပြောသွားသည် ကို ယခုတိုင် မှတ်မိနေပါသည်။ ။

စပ်ဦးကြာနှင့် ပတ်သက်ပြီး အန်တီအင်ဂီ (သီပေါမဟာဒေဝီ စပ်သုစန္ဒီ)နှင့် ကြုံရဆုံးရပြီး သူရေးသည့် ဤစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ဖြစ်ခြင်းကြုံဖြစ်ပါသည်။ ။ ထွက်စကတည်းက ဤစာအုပ်နှစ်အုပ် လက်ထက်ထဲတွင် ရှိနေသော်လည်း အခြေအနေအရ ဘာသာပြန်လျှင်လည်း ထုတ်ဝေခွင့်ရမည် မထင်၍ မပြန်ဖြစ်ခဲ့ပါ။ ယခု စောင့်ကြည့်သတင်းဂျာနယ်တွင် အခန်းဆက် ဘာသာပြန်ဆောင်းပါးများ ရေးနေရာမှ ဤစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ရန် ဒေါ်တင်တင်ဦးက ပြောသဖြင့် ကျွန်တော့်တွင် လည်း စာအုပ်အသင့်ရှိနေ၍ ဘာသာပြန်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ။

ကိုးကားချက်

၂။ Maurice Collis "LORDS OF THE SUNSET"

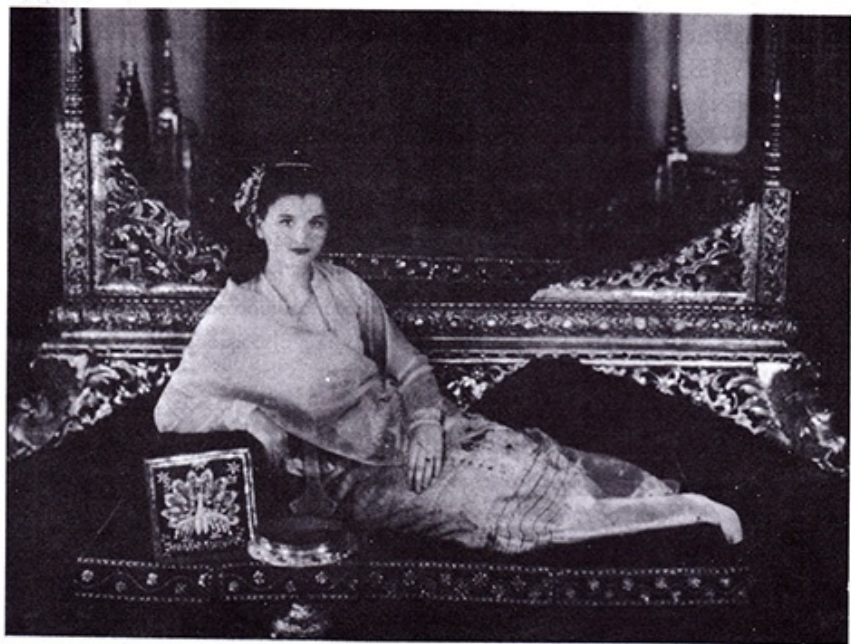
၃။ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၊ အပိုင်း (၁)

၄။ ဒါရိုက်တာဆရာမြင့် “ရှမ်းပြည်ကြေးမုံ”

၅။ သီပေါကိုလတ် “သီပေါဟော်နန်းနှင့် တော်ဝင်နွယ်အလွမ်း”

၆။ နန်းညွန့်ဆွေ “မိုးဒေဝါနှင့်မလှရွှေ”

★

သီပေါမဟာဒေဝီ စံသုတို့

မဟာဒေဝီတစ်ပါး၏ ရှာပုံတော်

စာရေးသူ၏ အမှာ စာ

၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၏ နေသာသောနေ့တစ်နေ့ ညနေဘက်တွင်
ဘောက်စ်ဝယ်ဂင် ကားလေး တစ်စီး သည် Schloss Laudon ရဲတိုက်ရှိ
ရာသို့ မောင်းနှင်သွားလေသည်။ ။ ထိုရဲတိုက်သည် ဩစတြီးယားပြည် ဗီ
ယာနာ မြို့တော်၏ (၁၅)ဘီဇစ် (သို့မဟုတ်) ခရိုင်၌ တည်ရှိပြီး၊ ဟိုတယ်

အဖြစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားသော အဆောက်အအုံဖြစ်သည်။ ။ ဟိုတယ်၏ အဝင်အဝ သံတံခါးကြီးကို စောင့်ရှောက်နေသော ဩစကြီးယားရဲတို့က ဝင်လာသည့် ကားလေးကို ဝင်ခွင့်ပြုလိုက်သည် မှာ ထိုကားတွင် တော်ဝင်ထိုင်းသံရုံးတံဆိပ်ပါသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ကားလေးသည် ဝင်းအတွင်းမှ ပန်းခြံကိုဖြတ်၍ ရဲတိုက်အဝင်ဝတွင် ရပ်လိုက်သည်။ ။ အရှေ့ တိုင်းဆန်ဆန် ဆံထုံးနှင့်ဖြစ်သော ဥရောပအမျိုးသမီးငယ်တစ်ယောက် ကားထဲမှ ထွက် လာပြီး ရဲတိုက်ကျောက်လှေကားထစ်များ ပေါ်သို့ တက်သွားသည်။ ။ သူနှင့်အတူ (၁၀)နှစ်နှင့် (၇)နှစ်အရွယ်ရှိ သမီးကလေးနှစ်ယောက်လည်း ပါ၏။ သူတို့ သည် ရဲတင်းစွာပင် ရဲတိုက်၏ ခန်းမအဝိုင်းကြီးအတွင်း သို့ ဝင်သွားကြသည်။ ။ ခန်းမထဲတွင် သစ်အမည်းရောင်ပရိဘောဂများ နှင့် ခင်းကျင်းထားသည်။ ။

ထိုဟိုတယ်ရှိ အာရှလူမျိုး ဧည့်သည် တော်များမှာ ထိုအမျိုးသမီးငယ်နှင့် သမီးကလေး (၂)ယောက်ကို တအံ့တဩ ကြည့်နေကြသည်။ ။ ထိုဥရောပအမျိုးသမီးငယ်သည် ဝိုင်းကြည့်နေသည့် သူများ အနက်မှ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ထံ တန်းတန်းမတ်မတ် ရဲရဲတင်းတင်းသွားပြီး -

“ကျွန်မ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးကိုတွေ့ချင်တယ်”ဟု မြန်မာသံ ဝီသစွာဖြင့် ပြောလိုက်သည်။ ။

အပြောခံရသော မြန်မာအမျိုးသမီးသည် အပေါ်ထပ်သို့ လှည့်ကြည့်လိုက်သဖြင့် ဧည့်သည် ဥရောပအမျိုးသမီးက လိုက်၍ ကြည့်လိုက်ရာ အရိုးအရပ်ကောင်းကောင်း အာရှတိုက်သား တစ်ယောက် လသာဆောင်ပေါ်တွင် ရပ်နေသည် ကို တွေ့လိုက်ရ၏။ ချက်ချင်းပင် ထိုသူမသည် အနီးရှိတံခါးတစ်ပေါက်မှ ဝင်ရောက်ပျောက်ကွယ်သွားလေသည်။ ။ အိမ်ရှင်မြန်မာအမျိုးသမီးက -

“ကျေးဇူးပြုပြီး ထိုင်ပါဦး။ လက်ဖက်ရည်လည်း သုံးဆောင်ပါ”

ဟု ပြောလိုက်သောအခါ၊ ဥရောပအမျိုးသမီးက -

“ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ကျွန်မဒီကို လာပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးကို ကိုယ်
ရေးကိုယ်တာကိစ္စ တင်ပြမလို့ ပါ”

“သူ့အနားယူနေပါတယ်။ နေလို့ လည်း သိပ်မကောင်းပါဘူး”

ဟု ပြောလိုက်သည် နှင့် ဥရောပအမျိုးသမီးကပင် -

“နေမကောင်းဘူး၊ ခုနက ကျွန်မကိုမြင်လို့ အခန်းတစ်ခန်းထဲ
ဝင်ပြေးသွားတုန်းက အကောင်းကြီးပါ”

ဟု ချက်ချင်းပြန်၍ ချေပလိုက်သည် ။

ဒုတိယထပ်ရှိ အခန်းတစ်ခန်းထဲသို့ ဝင်ပြေးသွားသည့် အရိုးအရပ်
ကောင်းကောင်း အာရှတိုက်သား တစ်ယောက်ဆိုသူမှာ မြန်မာပြည်၏
စစ်အာဏာရှင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း ပင်ဖြစ်သည် ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသည်
လွန်ခဲ့သည့် လေးနှစ်က အာဏာသိမ်းထားသူ ဖြစ်၏။ ရဲတိုက် အတွင်း
ဧည့်ခံနေသည့် မြန်မာအမျိုးသမီးဆိုသူမှာ အခြားမဟုတ်ပေ။
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းကတော် ဒေါ်ခင်မေသန်းပင်ဖြစ်သည် ။ (ကစ်တီဘ
သန်း ဟူ၍ လည်း ခေါ်၏။) ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ကတော်တို့
သည် ဗိယာနာသို့ အလည်အပတ်ရောက်ရှိနေကြပြီး ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက
ဆေးကုသနေခြင်း ဖြစ်ပါသည် ။ သူတို့ နှင့်အတူ အထက်တန်းစစ်အရာ
ရှိနှင့် ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိ (၅၀)ဦးခန့်ပါလာ သည် ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
နေဝင်းက Schloss Laudon ရဲတိုက်ဟိုတယ်တစ်ခုလုံးကို ငှားရမ်းထား
သည် ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသည် ဩစတြီးယား
စိတ်ရောဂါအထူးကုဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာ Hans Hoff နှင့် နေ့စဉ်ပြ

သ ဆေးကုနေရခြင်း ဖြစ်၏။

မြန်မာပြည်ကို အုပ်ချုပ်နေသည့် ခေါင်းဆောင်လင်မယားကို ရဲရဲတင်းတင်း လာတွေ့သူမှာ Inge Eberhard ဆိုသည့် ဩစတြီးယားအမျိုးသမီးဖြစ်သည်။ သူ၏ ရှမ်းအမည်မှာ စဝ်နန်းသုစန္ဒီ ဟု ခေါ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်၏ ဒေသတစ်ခုဖြစ်သော မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း သီပေါဆိုသည့် နယ်မှ စော်ဘွားကြီး စဝ်ကြာဆိုင်၏ မဟာဒေဝီဖြစ်ပါသည်။ သီပေါနယ်ကို မန္တလေး - လားရှိုး မီးရထားခရီး စဉ်ဖြင့်လည်း သွားနိုင်သလို ကားလမ်းမှ လည်း ကားနှင့်သွားနိုင်ပါသည်။ စဝ်ကြာဆိုင်သည် သီပေါနယ်ရှင် စော်ဘွားများ အနက် နောက်ဆုံးစော်ဘွားကြီးဖြစ်သည်။ ဥရောပအမျိုးသမီးလက်ထဲမှ ကလေး (၂)ယောက်မှာ သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ကြာဆိုင်နှင့် မဟာဒေဝီ စဝ်နန်းသုစန္ဒီ တို့ ၏ မာယာရီ နှင့် ကိန္နရီ မည်သော သမီးတော် (၂)ပါးဖြစ်ပါသည်။

Inge နှင့် စဝ်ကြာဆိုင်တို့ နှစ်ဦးသည် ၁၉၅၀ နောက်ပိုင်းခုနှစ်များ ၌ ကိုလိုရာဒိုနယ်မှ Denver ရှိ တက္ကသိုလ်တွင် စာသင်ကြားနေကြရင်း တွေ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ Inge ကို စဝ်ကြာဆိုင် ပိုးပန်းနေသည့်တစ်ချိန်လုံးတွင် Inge သည် စဝ်ကြာဆိုင်နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာပြည်မှ ကျောင်းသား တစ်ဦးဆိုသည် ထက် ပိုပြီး မသိခဲ့ရချေ။ သို့နှင့်ပင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မေတ္တာမျှကြပြီး ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း လက်ထပ်ခဲ့ကြသည်။

စဝ်ကြာဆိုင်သည် သီပေါနယ်ရှင် စော်ဘွားအဖြစ် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် တင်မြှောက် ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ သီပေါမင်းတရားလက်ထက်မှ သီပေါစော်ဘွားကြီးသည် စဝ်ခွန်ဆိုင် ဖြစ်သည်။ ပါတော်မူပြီးနောက် သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ခွန်ဆိုင်သည် မန္တလေးမြို့တွင် ကျန်ခဲ့သည့် သီပေါမင်း တရား၏ အစ်မတော် ပုခန်းကြီးစုဖုရားကို မဟာဒေဝီ

တင်မြှောက်ခဲ့သည် ။ သားတော်၊ သမီးတော် မထွန်းကားခဲ့ချေ။ စဝ်ခွန် ဆိုင်ကို သားတော်စောချယ်က ဆက်ခံခဲ့သည် ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး စောချယ်သည် ဗြိတိသျှလက်ထက်တွင် ဆာဘွဲ့ရခဲ့၍ ဆာစောချယ်ဟု တွင် ခဲ့သည် ။ သူ၏ သားတော် စောအုံကြာတွင် သားတော်၊ သမီးတော် မထွန်းကားပါ။ ထို့ကြောင့် တူတော် စောခွန်ဆိုင်က စော်ဘွားအရာ ဆက်ခံခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည် ။

သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ကြာဆိုင်သည် Inge ကို သီပေါမဟာဒေဝီအဖြစ် သီပေါဟော်တွင် ၁၉၅၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ (၂)ရက်နေ့၌ တင်မြှောက်ခဲ့သည် ။ သို့နှင့် ဩစကြီးယားမလေး Inge သည် သီပေါမဟာဒေဝီစဝ်နန်းသုစန္ဒီဟု ဖြစ်လာသည် ။ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ စော်ဘွားများ အနက် သူတို့ ဇနီး မောင်နှံသည် ထင်ရှားသော စော်ဘွားဇနီး မောင်နှံဖြစ်ကြသည် ။

၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် ဒိန်းမတ်စာရေးဆရာ Aage Krarub - Nielsen သီပေါနယ်သို့ လာရောက် လည်ပတ်ခဲ့ပြီး "The Land of the Golden Pado das" (ရွှေဘုရားများ နယ်မြေ) ဆိုသည့် စာအုပ်ကို ရေးခဲ့သည် ။ ထိုစာအုပ်ထဲတွင် “သီပေါနယ်သူနယ်သားများ အနေဖြင့် Inge ရောက်လာသောအခါ ပထမ၌ တအံ့တဩဖြစ်ခဲ့ကြသည် ။ သူတို့ နယ်ရှင်၏ မဟာဒေဝီအဖြစ် ဥရောပသူတစ်ဦးကို လက်မခံနိုင်ခဲ့ကြချေ။ သို့သော် သူမတို့ စိတ်တွင်းမှ မကျေနပ်မှုအစိုင်အခဲများ သည် တဖြည်းဖြည်း အရည်ပျော်ကာ ယခုအခါ ဥရောပသူ မဟာဒေဝီကို လက်ခံရုံမက ချစ်ခင်လေးစားလာကြသည် ။”

ဟု ရေးသားခဲ့၏။

စော်ဘွားကြီး စဝ်ကြာဆိုင်သည် အနောက်တိုင်း (အမေရိကန်)မှ ပြ

န် လာပြီးနောက် သင်ခဲ့ရ သည့် ပညာများ အရ သူ၏ နယ်ကို
ခေတ်မီတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်လေတော့သည်။ ။ ခေတ် ဟောင်းမှ
အတွေးအခေါ်များကို ပြောင်းလဲစေရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ။ အထူးခြားဆုံး
မှာ စနစ်ဟောင်းအရ နယ်ရှင်အနေဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် လယ်ယာများကို
ကိုယ်တိုင်လုပ်နေသည့် လယ်သမားများအား ဝေပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်
။ ထို့အပြင် လယ်ထွန်စက်များ၊ မြေဩဇာများ စသည့် လယ်သမားများ
အတွက် အသုံးဝင်သည့် ပစ္စည်းတို့ ကိုလည်း အခကြေးငွေမယူဘဲ ငှားခဲ့
ပေးခဲ့သည်။ ။ လယ်ထွန်စက်များ ဖြင့် ထွန်ယက်ခဲ့သည့်
လယ်ယာမြေများ ပေါ်တွင် ခေတ်မီ၍ အထွက်ကောင်းသည့် သီးနှံများ
ကိုလည်း အစားထိုး၍ စိုက်စေခဲ့သည်။ ။ ရရှိခဲ့သည့် အကျိုးအမြတ်များ
အပေါ် ကိုယ်ကျိုးအတွက် မခံစားဘဲ စိုက်ပိုးရေးသုတေသနတို့ ကို ပြုလု
ပ်စေခဲ့သည်။ ။ သို့နှင့် သီပေါနယ်သည် အချိန်တိုအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်
လာသည်။ ။ နယ်သူနယ်သားများ အနေဖြင့် သူတို့ ၏ ငယ်ရွယ်နုနယ်
သော နယ်ရှင်လေးနှင့် ပတ်သက်၍ “ပြောမဆုံးပေါင် တောသုံးထောင်”
ဆိုသကဲ့သို့ ချီးကျူးမကုန်အောင် ဖြစ်ခဲ့ ရသည်။ ။

“တို့ အရှင်ဟာ ထိုင်းဘုရင်နဲ့ တူတယ်”

ဟု သီပေါနယ်မှ ယခုအခါ ထိုင်းပြည်သို့ ရောက်နေသူတစ်ဦးက ထု
တ်ဖော်ပြခဲ့သည် ဆို၏။

“တို့ အရှင်ဟာ အလုပ်ကိုလည်း ကြိုးစားခဲ့တယ်။ တို့ အပေါ်မှာ လ
ည်း ရိုးရိုးသားသားနဲ့ ငဲ့ငဲ့ ညာညာနဲ့ အုပ်ချုပ်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ဟိုတုန်း
က တို့ ဟာ ဆန်ကောင်းကောင်း နဲ့ ထမင်းစားခဲ့ရ တယ်။ အခုတော့ သီ
ပေါက လူတွေဟာ ဗမာပြည်ကလာတဲ့ ဆန်ညံ့ စားနေရတယ်လို့ ကြားရ
တယ်။ တို့ နယ်ကထွက်တဲ့ ဆန်ကောင်းတွေကိုတော့ အစိုးရက

နိုင်ငံခြားကို ရောင်းနေသတဲ့။”

ဟူ၍ ပင် ပြောကြားခဲ့ကြသည် ဟု ဒိန်းမတ်စာရေးဆရာ Aage Krarub - Nielsen က ရေးခဲ့ လေသည်။ ။

သီပေါနယ်သူနယ်သားများက သူတို့ ၏ နယ်ရှင်မောင်နှံကို မည်သို့ အလေးထား ရှိသေ ချစ်ခင်ကြသနည်း ဆိုသော် အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းတွင် နယ်ရှင်နှစ်ပါးဖြစ်သော စော်ဘွားကြီး စဝ်ကြာ ဆိုင်နှင့် မဟာဒေဝီစပ်နန်းသုစန္ဒီတို့ လက်ထပ်မင်္ဂလာဓာတ်ပုံကို ဘုရားစင်အောက်တွင် ချိတ်ထားကြ သည် ဆိုပါသည်။ ။

၁၉၆၂ ခုနှစ်အထိ မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းဖြစ်သော ရှမ်းကုန်းမြေမြင့်တွင် ရှမ်းတို့ လွတ်လပ် စွာ နေထိုင်လုပ်ကိုင်စားသောက်ခဲ့ကြသည်။ ။ သူတို့ ၏ သာယာသောဘဝမှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ် ကြီးနေဝင်း အာဏာသိမ်းပြီးသည့်နောက်ပိုင်း ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရသည်။ ။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသည် မြန်မာ့ ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်အရ ယခင်အခြေအနေဟောင်းများ အားလုံးကို ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ ။ သို့ကြောင့် ရှမ်းအမျိုးသားတို့ မှာ မပျော်မွေ့ခဲ့ကြရပေ။

*

မဟာဒေဝီတစ်ပါး၏ ရှာပုံတော် (၂)

၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၂)ရက်နေ့တွင် စော်ဘွား (၃၄)ပါးတို့ သည် အာဏာစွန့်ကြရသည် ။ ရှမ်းပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သော တောင်ကြီးမြို့တွင် အာဏာစွန့်ပွဲ ကျင်းပခဲ့သည် ။ ရှမ်းပြည်နယ် ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အရွေးချယ်ခံပုဂ္ဂိုလ်များ နှင့်အုပ်ချုပ်သည် ။ ထိုအချိန်က ရန်ကုန်တွင် စစ်တပ် ၏ ကြားဖြတ်အစိုးရ အုပ်ချုပ်နေချိန်ဖြစ်သည် ။ ရှမ်းစော်ဘွားများ အာဏာစွန့်ခြင်းကို ဖယ်ဒရယ် ခေါင်းဆောင်များ အပေါ် တပ်မတော်၏ အောင်မြင်မှုဟု အချို့က ယူဆသည် ။ ရှမ်းပြည်နယ်မှ ရှမ်းများကမူ ဤကိစ္စ ဤသို့ဖြစ်ရန် နှစ်အတော်ကြာကပင် ကြိုးစားခဲ့သည် ကို သိနေကြသည် ။ စော်ဘွားများ သည် သူတို့ ၏ အာဏာကို ရန်ကုန်အစိုးရအား လက်ရောက် မအပ်နှင်းပါ။ ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရအဖြစ် ရွေးချယ်ရန် ကြိုးစားကြသည် ။ ခေတ်မီသည့် စော်ဘွားများ အနက် သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ကြာဆိုင်သည် နိုင်ငံရေးအရ ရှမ်းပြည်နယ်ကောင်စီဝင်အဖြစ်နှင့် လည်းကောင်း၊ လူမျိုးစု လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ်နှင့် လည်းကောင်း အထက်လွှတ်တော်တွင် နေသည် ။

ထိုအချိန်က စောစောပိုင်း ရှမ်းသူပုန်ခေါင်းဆောင် Hso Hten (သီပေါဇာတိ)သည် တိတ်တ ဆိတ် ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်သို့ လာပြီး သီပေါစော်ဘွားကြီးအား သူပုန်အဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ် များ နှင့် တွေ့ဆုံလိုမလို မေးမြန်းခဲ့သည် ။ သီပေါစော်ဘွားကြီး စဝ်ကြာဆိုင်သည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အခြေခံဥပဒေကို ယူထုတ်ပြီး လူမျိုးစုလွှတ်တော်ကို သူ

အနေဖြင့် သစ္စာရှိရန် မည်သို့ ကျမ်းကျိန် ဆိုခဲ့ကြောင်းကို ဖတ်ပြလိုက်သည်။ ။

စဝ်ရွှေသိုက် (ညောင်ရွှေစော်ဘွားဟောင်း)၊ စဝ်ကြာဆိုင် (သီပေါစော်ဘွားဟောင်း)နှင့် အခြား ရှမ်းခေါင်းဆောင်တို့ သည် နိုင်ငံရေးအရ နိုင်ငံတော်အား တော်လှန်ပုန်ကန်ရန် ကြံစည်နေမှုကို ပြေလည်အောင် ဖျန်ဖြေရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ ။ စော်ဘွားကြီးတို့ က ဖယ်ဒရယ်မူအရ နိုင်ငံတော် ပြိုကွဲမည်ကို မလိုလားဟု ဆိုသည်။ ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဦးနု သည် အနိုင်ရရှိကာ ဝန်ကြီးချုပ်ပြန်၍ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ။

၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း၌ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပွားခဲ့၏။ မြန်မာပြည်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြုလုပ်မည်ဆိုသော ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏ အစီအမံကို မကျေနပ်သော ခရစ်ယာန်၊ ကချင်တို့ က လက်နက်စွဲကိုင်ပြီး အုံကြွခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ။ အခြားအကြောင်းများ လည်း ရှိသေးသည်။ ။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ဦးနုအစိုးရသည် ရန်ကုန်မြို့၌ ပြည်ထောင်စုညီလာခံ အစည်းဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပခဲ့သည်။ ။ ထိုညီလာခံ၌ ပြည်နယ်တို့ ၏ အနာဂတ် ကို ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်၏။ အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများ၊ ပါလီမန်အမတ်များ၊ ပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်များ၊ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများအားလုံး ထိုညီလာခံအစည်းအဝေး တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ။

ထိုခုနှစ် မတ်လ (၂)ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက အာဏာသိမ်းလိုက်သည်။ ။ ပါလီမန်အမတ်များ အားလုံးကို ထိန်းသိမ်းလိုက်၏။ ညောင်ရွှေစော်ဘွား ဟောင်း စဝ်ရွှေသိုက်ကို နေအိမ်တွင် ဖမ်းဆီးရန်ပြုစဉ် သူ၏ (၁၇)နှစ်အရွယ်ရှိ သား (၁)

ယောက် သေနတ်ပစ်ခံရ၍ သေဆုံးသွားလေသည်။ သက်ဆိုင်ရာမှ ထုတ်ပြန်ချက်အရ စော်ဘွားဟောင်းက ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခုခံ၍ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် သမ္မတဟောင်း၊ စော်ဘွားဟောင်းဖြစ်သော စဝ်ရွှေသိုက်သည် နောက် (၈)လအကြာတွင် ဖမ်းဆီးထားရာ၌ သေဆုံးသွားသည်ဟု သိရသည်။

သီပေါစော်ဘွားဟောင်း စဝ်ကြာဆိုင်သည် လည်း ထိုအချိန်က ရန်ကုန်တွင် ပါလီမန်တက် ရောက်နေသည်။ တပ်မတော်မှ အာဏာမသိမ်းမီ (၁)ရက်တွင် သူသည် တောင်ကြီးမြို့သို့ လေယာဉ်ပျံဖြင့် ပြန်လာခဲ့သည်။ မကျန်းမာသော အစ်မဖြစ်သူအား တွေ့ရန် ဖြစ်၏။ နောက်တစ်နေ့တွင် ရန်ကုန်၌ ဖြစ်ပျက်ပုံများကို စဝ်ကြာဆိုင် လုံးဝမသိပါ။ ထိုနေ့တွင် သူသည် နံနက်စောစော လားရှိုးသို့ လေယာဉ်ဖြင့်ပြန်ရန် ဖြစ်၏။ သီပေါသို့သွားရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တောင်ကြီးမြို့မှ အထွက် ဟဲဟိုး သို့အသွားလမ်းပေါ်တွင် တပ်မတော်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များ နှင့် တွေ့ပြီး အဖမ်းခံလိုက်ရသည် ဆိုပါသည်။ ။ ဤသည် ကား သီပေါစော်ဘွားဟောင်း စဝ်ကြာဆိုင်နှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံးသိခဲ့ရသည့်သတင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအချိန်တွင် မဟာဒေဝီ စဝ်နန်းသုစန္ဒီသည် သီပေါဟော်တွင် ရှိနေသည်။ သူ၏ မောင်တော် ပြန်မလာ၍ စိတ်ပူနေ၏။ သူ့မောင်တော်နှင့်ပတ်သက်ပြီး သတင်းအမျိုးမျိုး ကြားနေရသည်။ သို့နှင့် ပင် မောင်တော် စဝ်ကြာဆိုင်ဘာဖြစ်သည် ကို မသိရဘဲနေခဲ့ရသည် မှာ ၁၉၆၄ ခုနှစ်၊ မေလတွင် သမီး (၂)ယောက်နှင့် မြန်မာပြည်မှ ထွက်ခွာခဲ့ရသည် အထိ ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့ မိသားစု (၃)ဦး၊ ဩစတြီးရီးယားသို့ ပြန်ခဲ့သည်။ စဝ်နန်းသုစန္ဒီသည် ဗီယာနာမြို့တော်ရှိ ထိုင်းသံရုံးတွင် အလုပ်ရသည်။ ထိုအလုပ်၌ နေရင်း ပျောက်ဆုံးသွားသည့် သူ့မောင်တော်အကြောင်းကို

အမြစုံစမ်းနေ၏။

ဤစာ၏ အစတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မဟာဒေဝီ စင်နန်းသုစန္ဒီသည် ဩစကြီးယားသို့ ဆေးကုသရန် ရောက်နေသည့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအား သူတည်းခိုရာ ရဲတိုက်ဟိုတယ်တွင် သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က တွေ့ဆုံခန်းကို ဆက်လက်ဖော်ပြရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၏ ဇနီး ဒေါ်ခင်မေသန်းက စင်နန်းသုစန္ဒီ၏ မောင်တော် သီပေါစော်ဘွားကြီး စင်ကြာဆိုင် နှင့် ပတ်သက်၍ -

“သူနေကောင်းပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ ထိန်းသိမ်းထားတယ်။”

ဟူ၍ ပြောလိုက်သည် ဆို၏။ ယခင်ကမူ တပ်မတော်အရာရှိတို့ က စင်ကြာဆိုင်သည် အဖမ်းမခံ ရပါဟု ပြောကြသည် ဆိုပါသည် ။ ထိုပြောကြားချက်များ နှင့် ပတ်သက်၍ မဟာဒေဝီ စင်နန်းသုစန္ဒီ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မှ ထွက်ခွာခါနီးတွင် မှ အဖြစ်မှန်သိရသည် ။ ရဲဘော်သုံးကျိပ် ဝင် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးဖြစ်သော ဗိုလ်စင်ကြာက စင်ကြာဆိုင်သည် တောင်ကြီးမြို့မြောက်ဘက် ဗထူးမြို့တွင် ထိန်းသိမ်းထားစဉ်က ပစ်သတ်ခံရကြောင်း ကြားသိခဲ့ရသည် ကို ပြန်ပြောပြခဲ့သည် ဆို ပါသည်

။

မဟာဒေဝီ စင်နန်းသုစန္ဒီ နှင့် သမီး (၂)ယောက်တို့ သည် ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုသို့ ဩစကြီးယားမှ ထွက်ခွာခဲ့ကြပြီး သာမန် အရပ်သူအရပ်သားများ အဖြစ်နှင့် အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသည် ။ မဟာဒေဝီကဲ့သို့ မိသားစုဘဝ ကြေကွဲဖွယ်ရာဖြစ်ကြရသည် မှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် မြန်မာပြည်တွင် အဆန်းတကြယ်မဟုတ်ပေ။ ဤစာအုပ်တွင် မောင်တော်ဖြစ်သူ သီပေါစော်ဘွားကြီးအကြောင်းကို မဟာဒေဝီ စင်နန်းသုစန္ဒီက ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ပြန်၍ ရေးသားဖော်ပြ

ထားသည် ။ စုံနံ့သာမြိုင်ရှာပုံတော်ကြီးမှ လင်ပျောက်ရှာခဲ့ရသည့် မင်းသမီးကလေးကဲ့သို့ သီပေါမဟာဒေဝီအဖြစ် စိတ်ဓာတ်ခွန်အားကြီးစွာနှင့် ပျောက်ဆုံးသွားသည့် မောင်တော် စော်ဘွားကြီးအား ရှာခဲ့ရပုံကို အထောက်အထား ခိုင်လုံစွာဖြင့် ရေးသားဖော်ပြထား သည် ။ မိန်းမသားတစ်ဦး၏ ရဲဝံ့စွာ အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပုံ ဖြစ်၏။

၁၉၆၂ ခုနှစ် တပ်မတော်မှ အာဏာသိမ်းမှုသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ တစ်ခုလုံးကို ကျောခိုင်းလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည် ။ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် အသီးသီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည် ။ အထူးသဖြင့် သီပေါနယ်မှ ရှမ်းလူငယ်များ သည် သူတို့ နယ်၏ လွတ်လပ်မှု အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသည် ဟု ဤစာအုပ်ကို အမှာ စာရေးသူ စာရေးဆရာ Bertil Lintner က ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည် ။

ယနေ့ မြင်တွေ့ရသည့် မဟာဒေဝီဟောင်း စင်နန်းသုစန္ဒီ

Bertil Lintner ဆိုသည့် စာရေးဆရာသည် လွတ်လပ်စွာ စာရေးနေသည့် ထိုင်းနိုင်ငံမှ ဂျာနယ်လစ်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်နှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းများ စွာကို ရေးသားခဲ့ သည်။ The Far Eastern Economic Review တွင် ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်အဖြစ် ရေးသားခဲ့၍ အာရှနှင့် ဥရောပတွင် လူသိများ ခဲ့သည်။ သူသည် သီပေါတွင် မွေးဖွား ခဲ့သည့် ရှမ်းအမျိုးသမီးတစ်ဦး နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ဤစာအုပ်အတွက် ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် Bangkok Post ၌ အမှာ စာရေးပေးခြင်း ကြောင့် သီပေါမဟာဒေဝီ စဝ်နန်းသုစန္ဒီအကြောင်းကို ကမ္ဘာက သိခဲ့ရသည်။ စာရေးဆရာ Bertil Lintner သည် မြန်မာပြည်နှင့်ပတ်သက်၍ စာအုပ် (၄)အုပ်ရေးသားခဲ့သည်။ Outrage: Burma's Struggle for Democracy (၁၉၈၉)၊ Land of Jade: A Journey through Insurgent Burma (၁၉၉၀) , The Rise and Fall of the Communist Party of Burma (၁၉၉၀) တို့ ဖြစ်၏။ Burma in Revolt (forthcoming) ကိုလည်း ဆက်၍ ရေးနေသ ည်။ သူသည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် MacArthur Foundation Grant ကို ရခဲ့ သည်။

Bertil Lintner က ဤစာအုပ်တွင် အမှာ စာရေးရာ၌ Inge (မဟာဒေဝီ စဝ်နန်းသုစန္ဒီကို ဆိုလိုသည်။) သည် ယခုအချိန်အထိ ရှမ်းယဉ်ကျေးမှုအတိုင်း သူ၏ ဆံပင်အရှည်ကြီးကို ထိန်းသိမ်း ထားပြီး သူနေထိုင်ခဲ့ရသည့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းကို မမေ့သေးပါ။ သူ၏ သမီးကလေးများ သည် ယခုအခါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် အရွယ်ရောက်လာကြပြီ ဖြစ်သည်။ နှစ်တိုင်းပင် သမီး ကလေး (၂)ယောက်ဖြစ်သာ မာယာရီနှင့် ကိန္နရီ တို့ သည် ရန်ကုန်မှ သက်ဆိုင်ရာတပ်မတော်အရာရှိ များ ထံ သူတို့ ၏ ခမည်းတော်စော်ဘွားကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ စုံစမ်းသည့်စာများကိုရေးသားတုန်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော်

မည်သည့်အခါမျှ ပြန်စာမရပါဟု ရေးသားခဲ့သည် ။

*